

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**FUTBOLCULARIN KULLANDIKLARI TAKTİKSEL BECERİLER İLE
MÜKEMMEL PERFORMANS DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
ARAŞTIRILMASI**

Serdar YILDIRIM

MUĞLA-2022

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FUTBOLCULARIN KULLANDIKLARI TAKTİKSEL BECERİLER
İLE MÜKEMMEL PERFORMANS DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

Serdar YILDIRIM

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Kemal GÖRAL

MUĞLA-2022

TEZ ONAYI

Serdar YILDIRIM tarafından hazırlanan “Futbolcuların Kullandıkları Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Araştırılması” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antrenörlük Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında, Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı Doç. Dr. Tahir KILIÇ (İmza)
Akdeniz Üniversitesi

Tez Danışmanı Doç. Dr. Kemal GÖRAL (İmza)
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Üye Prof. Dr. Özcan SAYGIN (İmza)
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Tez savunma tarihi: 22.08.2022

Bu tez Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antrenörlük Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında, Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Banu BAYAR
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan metinleri sahiplerinden yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi / MSKÜ Açık Erişim Sisteminde erişime açılabilir.

- Tezimle ilgili patent başvurusu yapılacağından veya patent alma süreci devam ettiğinden Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.
- Tezimde yeni teknik, materyal ve metotlar kullandığımdan ve henüz makaleye dönüşmemiş olduğundan Enstitü Yönetim Kurul kararı ile mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay tezimin erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.

22.08.2022

Serdar YILDIRIM

ETİK BEYAN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Futbolcuların Kullandıkları Taktiksel Beceriler İle Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Araştırılması” isimli çalışmada tezin planlanmasından yazımına kadar tüm süreçlerde etik ilkelere bağlı kaldığımı, tezime ilişkin bilgi ve belgeleri akademik ve bilimsel etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezimde kullandığım tüm görsel ve yazılı materyallerin kaynağını gösterdiğimi, yararlandığım eserlerin tümünün kaynaklar bölümünde yer aldığını, tezimin Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

22.08.2022

Serdar YILDIRIM

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tezimin tüm aşamalarında destek ve yardımını esirgemeyen, eleştirel bakış açısı ve yönlendirmeleri ile ufkumu açarak bana sağladığı tüm katkılarından dolayı çok değerli danışmanım Doç. Dr. Kemal GÖRAL'a, sayın jüri üyeleri Prof. Dr. Özcan Saygın ve Doç. Dr. Tahir KILIÇ'a, hayatımın her döneminde her koşulda yanımda olan aile Vahdet YILDIRIM, ablam Eda KARA ile benim her zaman en büyük destekçim olarak yanımda bulunan kıymetli eşim Pembe MUTLU YILDIRIM'a ve arkadaşım Cemal KÜTAHYA'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

FUTBOLCULARIN KULLANDIKLARI TAKTİKSEL BECERİLER İLE MÜKEMMEL PERFORMANS DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

ÖZET

Bu çalışma, amatör ve profesyonel lig futbolcularının kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye liglerinde amatör ve profesyonel statüde aktif ve lisanslı oynayan 18-38 yaş arası kadın ve erkek futbolcular ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada, futbolcuların taktiksel becerilerini ölçmek amacıyla, Yarayan vd. (2019) tarafından Türkçeye uyarlanan “Sporda Taktiksel Becerileri Envanteri (STBE)” ile Esentaş vd. (2020) tarafından uygulanan “Sporda Mükemmel Performans Düzeyi Ölçeği (PPS-S)” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular önce SPSS programına kaydedilmiş ardından Anova ve t-testi yapılarak gruplar arası karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda ortaya çıkan bulgular, tablolar şeklinde sunulmuş yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlardan yola çıkarak, güncel yerli ve yabancı literatür taranarak tartışma-sonuç kısımları oluşturulmuştur. Araştırmaya katılan sporcuların %16.3’ünü profesyonel sporcular, %83.7’sini ise amatör futbolcular oluşturmuştur. Futbolcuların lisanslı olarak aktif oynadıkları süreler incelendiğinde farklı yıl aralıklarında futbol oynayan sporcular arasında manidar anlamda farklılıklar olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Araştırmada futbolcuların, sporda taktiksel beceri alt boyutları ile toplam puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Futbolcular, lisanslı futbol oynama yıllarına göre değerlendirildiğinde sporda taktiksel beceriler alt boyutları ile STBE toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Futbolcular, lisanslı futbol oynama yıllarına göre değerlendirildiğinde; sporda taktiksel beceriler alt boyutlarının tümünde, 1-5 yıl arasında futbol oynayan sporcuların puanlarına göre, daha fazla yıl futbol oynayan diğer gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Sonuç olarak, futbola başlama yaşının daha erken yaşlara indirgenmesi ile deneyim sürelerinin artırılmasının, futbolda performans için oldukça önemli yeri olan taktiksel becerilere önemli katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Taktik, Beceri, Mükemmel Performans

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TACTICAL SKILLS USED BY FOOTBALL PLAYERS AND THEIR MAXIMUM PERFORMANCE LEVELS

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationships between the tactical skills used by amateur and professional league football players and their maximum performance levels. The universe of the research is limited to the men's and women's teams between the ages of 18-38 playing licensed amateur and professional in Turkish leagues. To measure the tactical skills of football players, the "Tactical Skills Inventory in Sports (TSIS)" adapted and developed into Turkish by Yarayan et al. (2019) and the "Perfect Performance Level in Sports Scale (PPS-S) applied by Esentaş et al. (2020) " used. Findings were first recorded in the spss program, Anova and t-test wet-tests for comparisons between different groups, and correlation tests were used to examine the relationships between variables. Based on the results obtained in the research, the current domestic and foreign literature was supported by scanning and discussion-result parts were created. Of the athletes participating in the study, 16.3% are professional athletes and 83.7% are amateur football players. When the licensed active play periods of the athletes participating in the current study were examined, significant differences were found between the athletes playing football in different year intervals ($p<0.05$). Similarly, it is seen that men have higher scores than women in maximum performance scores ($p<0.05$). When the football players were evaluated according to their years of playing licensed football, a significant difference was found between the sub-dimensions of tactical skills in sports and their total scores ($p<0.05$). When the players are evaluated according to their years of playing licensed football; In all sub-dimensions of tactical skills in sports, it is seen that there is a significant difference between all other groups, according to the scores of the footballers who played football between 1-5 years. As a result, it can be said that increasing the duration of experience by trying to reduce the age of starting football to earlier ages in both football players will contribute significantly to tactical skills, which have a very important place for performance in football.

Keywords: Football, Tactics, Skill, Excellent Performance

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSCART	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Futbol.....	4
2.1.1. Futbolun Tarihi.....	4
2.1.2. Futbolun Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi.....	5
2.1.3. Türkiye’de Futbol Ligleri.....	8
2.2. Beceri (Koordinasyon).....	10
2.2.1. Becerilerin Sınıflandırılması.....	10
2.2.2. Futbolda Beceri.....	10
2.2.3. Psikolojik Beceri.....	11
2.2.4. Futbolda Taktiksel Beceri.....	12
2.2.5. Sportif Beceri.....	13
2.2.6. Beceriye Etki Eden Faktörler.....	13
2.3. Futbolda Taktik.....	14
2.3.1. Bireysel Taktik.....	14
2.3.2. Grup Taktiği.....	15
2.3.3. Takım Taktiği.....	15
2.4. Sportif Performans.....	15
2.5. Futbolda Mükemmel Performans.....	16
2.6. Futbolcu Psikolojisi.....	18
2.7. Futbolda Mevkilere Göre Psikolojik Özellikler.....	19
2.8. Üst Düzey Futbolcuların Başlıca Özellikler.....	20
3. YÖNTEM	21
3.1. Araştırma Modeli.....	21

3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi/Araştırma Materyali.....	21
3.3. Veri Toplama Araçları.....	21
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	21
3.3.2. Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri.....	21
3.3.3. Sporda Mükemmel Performans Ölçeği.....	22
3.4. Veri Toplama Süreci.....	23
3.5. Deneysel Kurgu.....	23
3.6. İstatistiksel Analiz.....	23
3.7. Etik Onay.....	24
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	24
4. BULGULAR.....	25
5. TARTIŞMA.....	39
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	43
6.1. Sonuçlar.....	43
6.2. Öneriler.....	44
KAYNAKLAR.....	44
EKLER.....	50
Ek 1: Etik Kurul Onayı.....	50
Ek 2: Veri Toplama Araçları ve İzinler.....	51
Ek 2.1: Bilgilendirilmiş Olur Formu.....	52
Ek 2.2: Kişisel Bilgi Formu.....	53
Ek 2.3: Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri.....	54
Ek 2.4: Mükemmel Performans Ölçeği.....	55
Ek 2.5: Ölçek İzin Onayı.....	56
Ek 3: Özgeçmiş.....	58

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DF: Serbestlik Derecesi

F: Frekans

IPD: Yüksek Performans Maddeleri

M.Ö: Milattan Önce

Max.: Maksimum

Min.: Minimum

n: Sayı

OOPP: Diğerlerine Yönelik olarak belirlenmiş Performans Mükemmeliyetçiliği

p: Anlamlılık Düzeyi

PPS-S: Sporda Mükemmel Performans Ölçeği

R: Korelasyon Katsayısı

SPPP: Sosyal olarak belirlenmiş Performans Mükemmeliyetçiliği

SPSS: The Statistical Package Social Sciences

STBE: Sporda Taktiksel Beceri Envanteri

\bar{X} : Aritmetik Ortalama

%: Yüzde

<: Küçüktür

>: Büyüktür

ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ

Resim 2.1. Dünyanın ilk futbol takımı Sheffield FC.....	5
Resim 2.2. Black Stocking Futbolcularına Ait Bir Fotoğraf.....	6
Resim 2.3. İngilizler tarafından kurulan İzmir Karması Kadrosu.....	7
Resim 2.4. İngilizler tarafından kurulan Kadıköy Futbol Kulübü Kadrosu	7

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Ligleri	8
Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Cinsiyet Dağılımı.....	25
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Kadın ve Erkek Sporcuların Gruplarına Göre Yaş İstatistikleri	25
Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Eğitim Durumları.....	26
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Sporcuların Statüleri.....	26
Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Lig Kategorileri.....	27
Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Amatör Futbolcuların Oynadıkları Lig Kategorileri.....	27
Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Profesyonel ve Amatör Sporcuların Futbola Başlama Yaşı İstatistikleri.....	28
Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Olarak Oynadıkları Spor Süreleri.....	288
Tablo 4.9. Sporda Taktiksel Beceriler ve Mükemmel Performansın Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	29
Tablo 4.10. Sporda Taktiksel Beceriler ve Mükemmel Performansın Statü Durumuna Göre Karşılaştırılması	30
Tablo 4.11. Araştırmaya Katılan Profesyonel Futbolcuların Oynamış Oldukları Lig Kategorilerine Göre Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.12. Araştırmaya Katılan Amatör Futbolcuların Oynamış Oldukları Kategorilere Göre Karşılaştırılması.....	32
Tablo 4.13. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Karşılaştırılması	33
Tablo 4.14. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Değerlendirilmesi.....	34
Tablo 4.15. Kadın Futbolcularda Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişki	37
Tablo 4.16. Erkek Futbolcularda Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişki	38

1. GİRİŞ

Spor, bireylerin psikolojik ve sosyolojik durumlarını doğrudan etkileyen bir araçtır. Bununla birlikte spor, sportif faaliyetlerde yer alan kişilerin hayatlarını pozitif olarak etkileyen önemli bir etkidir (Yıldız ve Ekici, 2017). Futbol, toplumların tutkuyla takip ettiği ve oynadığı önemli bir branş olarak dünyadaki en önemli spor branşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda tutkulu olan bu oyunun kuralları dünyada evrensel bir dil haline gelse de oynanış şekli bakımından ulusal halkların sosyokültürel ve tarihsel yaşanmışlık bakımından da etkilenmektedir. Futbolun hızlı gelişimi sadece toplumlar arasında ki farklı uygulamalarla değil, aynı zamanda hız ve taktiksel yöntemlerin uygulanmasındaki farklı anlayışın yıllar boyunca süregelen değişimleriyle ilişkili olduğu söylenebilir (Carling vd. 2008). Günümüz çağında sporda performansa etki eden çeşitli faktörlerden bahsedilmektedir. Etki eden bu faktörlerin en başında içsel ve çevresel faktörler gelmektedir. İçsel faktörler içerisinde en önemlisi ise sporcuların psikolojik faktörleridir. Böyle bir durumda sporcuların mental olarak güçlü olmaları, teknik-taktik beceri düzeylerini fizik ve psikolojik olarak yüklenmelere karşı maksimum performans elde etmeye yönelik olarak yaptıkları antrenmanlar, yarışma, turnuva müsabakaya yönelik psikolojik hazırlıkları, sporda başarılı olmanın en önemli faktörüdür (Türkay ve Gökbel, 2020). Sporcuların saha içerisinde ki sportif performansları, müsabaka içerisindeki psikolojik durumları ve kaygı düzeyleri ile doğrudan ilişkili durumlardır (Karabulut vd. 2010).

Futbol, öngörülemeyen, rastgele ve karmaşık doğası gereği (Garganta, 2009), oyuncularından kişi-görev-çevre ilişkisi içinde ortaya çıkan problem durumlarını çözmeye yönelik kalıcı bir taktik-stratejik tutumu gerektirir (Morales ve Greco, 2007; Nitsch, 2009). Bu bağlamda, karar vermenin altında yatan bilişsel süreçler, oyuncunun oyundan ortaya çıkan problem durumlarına çözümler önermesine izin verir (Afanso vd. 2012; Nitsch, 2009). Futbolda karşılaşılan her müsabaka sonrası elde edilen oyun neticesinde futbolcularda psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçların artmasına neden olmaktadır. Bu durumda futbolcunun her geçen gün fiziksel ve psikolojik üst sınırlarını zorlamasına neden olmaktadır. Bundan yola çıkarak günümüz futbolu için yeni bir tanım yapılacak olursa; Futbol, imkânsız olarak görüneni başarabilmek için fiziksel ve zihinsel

olarak daima gelişmeye açık olan, istenilene ulaşmayı başardıklarında “daha farklı ne yapılabilir?” ve “müsabaka nasıl kazanılabilir?” sorularını düşündüren bir branştır. Futbolda başarı ön planda olmasıyla birlikte mükemmel düzeyde fiziksel ve psikolojik yetileri olan oyuncuları ön plana taşır. Futbol hatayı ve başarısız oyunu çok fazla kabul etmez (Ünver, 2021).

Futbolda dahil olmak üzere takım sporlarında aksiyona yön veren taktik problemlerin çözümünde performans bileşenleri ayrı olarak değil, her bir bileşenin birbiriyle etkileşim halinde olduğu ve spor performansını ortaya koyduğu bir bütün olarak ortaya çıkmaktadır (Duarte vd. 2012). Bir takımın hedefine ulaşip başarıya ulaşması için antrenörlerinin iyi düzeyde taktik bilgisine sahip olması yetmemektedir. Uygulanacak olan taktiği sahaya yansıtabilecek olan futbolcuların da antrenörlerinin aktardığı bilgileri aynı doğrultuda düşünmesi ve ona göre hareket etmesi oldukça önemlidir. Antrenörün yapacağı herhangi bir sistem değişikliğini müsabaka esnasında uygulayacak olanlar futbolculardır. Futbolcular istenilen taktiği saha içerisinde olabildiğince doğru ve çabuk uygulayıp yansıtırlarsa istenilen taktik de o kadar başarılı ve etkili olabilir. Bundan dolayı taktiği uygulatan antrenörler kadar uygulayan futbolcuların da taktik konusunu ve taktik becerinin alt bölümlerini bilmeli, doğru zamanda ve ihtiyaç anında iyi bir şekilde uygulayabilmelidir (Müniroğlu vd. 2011).

Türkiye de spor branşlarında tek profesyonel branşın futbol olmasına rağmen, son yıllarda çeşitli branşlarda sporun, amatörlüğünün, gizli veya yarı profesyonel olarak dönüşüm sürecinde girdiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında amatör ve profesyonel olarak net bir ayırım yapılamamakta fakat bu ayrımın sporculara uygulanan anlaşmalar ve kontratlara bakılarak değerlendirilmektedir (Günay ve Yüce, 2008). Futbolda başarı, antrenör-taktik-futbolcu ilişkisinin etkili bir şekilde uygulanması ile birlikte gerçekleşir. Bundan dolayı oyuncuların bireysel taktiksel bilgilerinin ve sahaya aktarma düşüncelerinin bilinmesi oldukça önemlidir. Bir müsabakada anlık olarak değişen durumlarda, müsabakanın kazanılması açısından bireysel-takım olarak taktiksel beceriler belirleyici rol oynamaktadır.

Yapılan bu çalışmada futbolcuların taktiksel becerileri ile mükemmel performans arasındaki ilişkilerinin araştırılması ile performansları ve taktiksel becerileri arasında öz farkındalığın ortaya çıkarılması, futbolcunun taktiksel düşüncesi ile performansı arasında bir bağlantı kurulması amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Futbol

Futbol ekip çalışması olmasından dolayı takım halinde çalışma gerektirdiği gibi yarışma/müsabaka anında teknik ve taktiksel becerilerin etkili bir şekilde uygulanmasıyla oyunun başarısını da etkilemektedir. Bu açıdan bakıldığında başarılı sonuca ulaşılan bir müsabaka ve performans seviyesi yüksek bir futbolcunun taktik becerisiyle tekniği kuvvetli, anında düşünme, karar verme becerisi açısından etkin, ekip çalışmasında olumlu, başarılı ve fiziksel olarak yeterliliği uygun olmalıdır (Acar, 2016).

2.1.1. Futbolun Tarihi

Günümüz dünyasında popüler spor branşlarının başında gelen futbolun, net olarak ilk nerede ve ne zaman başladığı bilinmemekle beraber, milattan önceki dönemlerde farklı toplumlar tarafından oynandığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalarda Çin, Japon, Türk ve Mısır'a ait duvar resimleri ile yazılı tarihi kaynakların incelenmesiyle anlaşılmıştır. İncelenen bu çeşitli yazılı kaynaklarda futbolun, M.Ö. 5000-2500 arasında ilk olarak Çin'de başladığı ve ona yakın tarihlerde ise Mısır'da başladığı görülmektedir. Farklı toplumlarda oynanan futbolun, oynandığı coğrafyanın iklim ve inanç sisteminden etkilendiği bu yüzden kuralları ve oynanış bakımından da farklılıklar ortaya çıkmıştır (Tazegül, 2017).

Türk tarihinde de önemli bilgiler taşıyan çoğu eser günümüze kadar ulaşmıştır. Günümüze ulaşan bu yazıtlardan anlaşılacağı gibi futbolun ilk olarak M.Ö 3000 yıllarında Asya ve Mısır'da kural ve kısıtlama olmadan el, kol, ayak ve rakip ile yarışma şeklinde oynandığı günümüze gelen eserlerden bilinmektedir (Söğüt, 2018). Tarihsel kaynaklara incelendiğinde farklı uluslar tarafından farklı isimlerle nitelendirilen bu oyunda Türkler tarafından orta Asya da "Tepük" ismiyle oynandığı, oynanan cismin ise kuzu derisinden yapılmış içi hava ile doldurulmuş bir topla belirli bir alan içerisinde ayakla oynandığı bilinmektedir (Ergün ve Arıkan, 2019).

Modern futbolun ilk temelleri ise futbolun beşiği olarak adlandırılan İngiltere de atılmaya başlandı. İngiltere de ilk kez 1857 yılında dünyanın ilk futbol kulübü Sheffield F.C'nın çıkmıştır. 1862 yılında ise John Charles Turing'in yazdığı futbol oyununun ilk kuralları ile adım atılmıştır. 1863 yılında İngiliz Futbol Birliği (Football Association, FA) kurularak futbol resmi olarak bir spor dalı haline gelmiştir. Futbol, toplumların günlük yaşamlarına girerek tüm dünyaya hızlı bir şekilde yayılmış, İngiltere de başta koloniler başta olmak yayılmaya başlayarak insanların günlük yaşamlarında önemli bir aktivite hâline gelmiştir (Ekenci ve Serarslan, 1997).

Resim 2.1. Dünyanın ilk futbol takımı Sheffield FC (24 Ekim 1857). *Kaynak:* Wikipedia

2.1.2. Futbolun Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

Ülkemiz modern futbol ile ilk olarak tanışması 19. yüzyılın sonlarına doğru olmuştur. Bu dönemde yaşanan birtakım dini inançların etkisi futbol oyunu Müslüman Türkler arasında yayılmasının önüne geçmiştir. Futbol'un ilk olarak gayrimüslimler tarafından oynanmasıyla bu oyun zamanla Türk gençleri arasında bir tutku haline gelmiştir. Ülkemizde ilk kez modern anlamda futbol maçı 1897 yılında İzmir karmasıyla İstanbul karmasının karşılaşması olarak Türk topraklarında oynanan ilk futbol maçı olarak tarihe geçmiştir. Ülkemizde kurulan ilk Türk futbol takımı ise Fuad Hüsnü Bey ile Reşat Danyal Bey tarafından İngilizce isimle kurulan '*Black Stocking*' olmuştur. Takımın kuruluş amacı devrin hafiyelerinden kaçabilmek ve gizlice bu oyunu oynayabilmek adına İngilizce isimle kurulmuştur. Kurulan bu takım 1901 yılında Papazın çayırında Rumlarla

oynadığı ilk maç ile birlikte bir Türk takımının ilk futbol maçı olarak tarihe geçmiştir (Özmeden, 2010).

Resim 2.2. Black Stocking futbolcularına ait bir fotoğraf (8 Kasım 1901). *Kaynak:* Wikipedia

Türkiye de futbol 'un ilk olarak filizlenmeye başladığı dönem 1908-1923 yılları arasında kendini göstermiştir. Futbolun ülkemize gelişi ise Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde önemli ticaret limanlarında bulunan şehirlerde yaşayan İngilizler tarafından olmuştur. Osmanlı devleti döneminde Selanik'te oynanmaya başlayan bu oyun, zamanla İzmir'in Bornova çayırlarına kadar ulaşmıştır. Zamanla yayılan bu oyunda Anadolu da Türk topraklarında kurulan ilk futbol kulübü ise "*Bournabat*" ismiyle 1894 yılında James LaFontaine'in girişimleriyle İzmir'de kurulmuştur. Bu kulübün kurulmasının hemen ardından İstanbul'a ulaşan bu güzel oyun, Kadıköy ve Moda çayırlarında oynanmaya başlamasıyla birlikte tüm kentin ilgisini çekmeyi başarmıştır (Koloğlu, 1994).

Resim 2.3. İngilizler tarafından kurulan İzmir Karması Kadrosu (1906 Atina Ara Olimpiyatları). *Kaynak:* TFF, (2022)

Kadıköy Futbol Kulübü, İngilizler ile Rumların ortaklaşa kurduğu İstanbul'un ilk kulübüdür. Zamanla çıkan anlaşmazlıklar sonucunda ayrılan İngilizler Moda Futbol Kulübü'nü, Kadıköylü Rumlar ise Elpis ile Imogene adlı futbol kulüpleri kurmuşlardır. Bu kulüplerin kurulmasının hemen ardından bu takımların katılımıyla 1903 yılında İstanbul Futbol Ligi kurulmuştur. İstanbul'da bir futbol liginin kurulmasının ardından Anadolu'ya yayılan bu oyun Türk gençlerinin de bu yeni kurulan takımlara olan ilgisi, zamanla "Biz niye bir futbol takımı kurmuyoruz" düşüncesiyle ilk resmi futbol takımımız da ortaya çıkmıştır (TFF, 2022).

Resim 2.4. İngilizler tarafından kurulan Kadıköy Futbol Kulübü Kadrosu (1902-1903). *Kaynak:* TFF, (2022)

İlk olarak 1905 yılında Galatasaray lisesinin 10. sınıf öğrencileri, Ali Sami Yen'in önderliğinde Galatasaray'ı kurmuşlardır. Galatasaray kurulduğu sezon olan 1905-1906 sezonunda İstanbul Ligi'ne katılmış, 1907-1908'de ise kazandığı ilk şampiyonlukla Türk futbol tarihi için yeni bir başlangıcı müjdelemiştir. Bu başarının ardından Fenerbahçe ve Beşiktaş onları takip ederek Türk futbolu için yeni bir boyuta doğru ilerlemeye başlamıştır (TFF, 2022).

2.1.3. Türkiye’de Futbol Ligleri

Türkiye'de futbol tam olarak 1908-1923 yılları arasında başlamıştır. II. Meşrutiyetin ilan edilmesinden sonra özgür bir ortamda yeni takımlar kurularak, Türk takımları da varlıklarını ciddi bir şekilde teyit ettirmiştir. İstanbul'un ardından futbol İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa, Adana ve Trabzon şehirlerinde hızlı bir şekilde yayılmaya başlamıştır. Ülkemizde çeşitli yerel ligler olarak Pazar Ligi, Cuma Ligi, İstanbul Türk İdman Birliği Ligi ve İstanbul Şampiyonluğu Ligi bu dönemin önemli organizasyonları olarak kurulmuşlardır. Daha sonrasında yaşanan savaşlarla beraber futbol, yaklaşık olarak 11 yıl boyunca oynanamamıştır (TFF, 2022).

Ülkemizin ilk spor teşkilatı olarak 1922 yılında kulüp yetkilerinin bir araya gelmesiyle Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı olarak İstanbul'da kurulmuştur. Türkiye Futbol Federasyonunun ilk başkanı ise Yusuf Ziya Öniş seçilmiştir. Kurulan Federasyon sonrası heyet bir araya gelerek 1923 yılında 'Futbol Heyet'i Müttehidesi' kurulumu tamamlanmış sonrasında da FIFA'YA üye olmak amacıyla başvuru yapılmıştır. Cenevre'de toplanan FIFA yaptığı toplantıda 21 Mayıs 1923 tarihinde Türkiye'yi 26. üye olarak almış ve Türkiye'nin asil üyeliği de bu tarihte kabul etmiştir. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kurulması ile Türk Spor Kurumu ortadan kaldırılarak tüm sporlar ve futbolda artık devlet kontrolüne geçmiştir. 1962 yılında UEFA bir duyuru yayınlayarak Türkiye'nin tam üye olduğunu duyurmuştur. Ülkemizde kurulan Futbol Federasyonu (1923), Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922- 1936), Türkiye Spor Kurumu (1936-1938), Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve Spor Genel Müdürlüğü (1938'den günümüze) bu kuruluşların denetimi ve gözetimiyle birlikte bugünlere ulaşmıştır (Koloğlu, 1994).

1954 yılında düzenlenen FIFA Dünya Kupası ile birlikte Türk Milli takımını ilk kez katılması ile birlikte Türk Futbol Federasyonu, profesyonel bir futbol liginin kurulmasına karar vermiştir. Yapılan bu çalışmalar doğrultusunda, 1956-1957 ve 1957-1958 yıllarında Federasyon Kupası adında lig sezonları düzenlenmiştir. Düzenlenen bu iki futbol sezonunda şampiyonluk kupasını Beşiktaş Jimnastik Kulübü kazanmıştır. Lige katılmak isteyen takımların sayısında artışın yaşanması sonrası 1959 yılında, şu an ki Süper lig'in temelleri olan Milli lig kurulmuş ve ligin ilk şampiyonu Fenerbahçe Spor Kulübü olmuştur. 1962 yılında Federasyon, UEFA'ya üye olarak UEFA Kupa Galipleri Kupası'na takım göndermeye hak kazanmış ve aynı yıl ilk kez Türkiye Kupası düzenlenerek oynanmaya başlanmıştır. Bu kupanın ilk sahibi Galatasaray olmuştur. Onu takiben 1963 senesinde ülkemizde ilk kez 1. Lig ve 2. lig kurulmuş, 1967 yılında ise ilk kez 3. Lig düzenlenmeye başlanmıştır (Wikipedia, 2022).

Tablo 2.1. Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Ligleri

PROFESYONEL	AMATÖR		
Süper Lig	Bölgesel Amatör Lig	Kadın Futbol Süper Ligi	Plaj Futbol Ligi Futsal Ligi
TFF 1. Lig	Süper Amatör Lig	Kadınlar 2.Ligi	Halı Saha Ligi
TFF 2. Lig	1. Amatör Lig	Kadınlar 3.Ligi	Gelişim Ligleri
TFF 3. Lig	2. Amatör Lig		Engelli Futbolu

Kaynak: TFF, (2022).

Tablo 2.1'de görüldüğü gibi Türkiye Futbol Federasyonu'nun yurtiçinde düzenlediği lig faaliyetlerine bakıldığında; Profesyonel statüde yer alan Süper Lig, TFF 1. lig, TFF 2. lig, TFF 3. lig; Amatörler, Bölgesel amatör ligi, Kadın ligleri, Plaj Futbolu ligi, Futsal ligi ve Halı saha ligleri şeklinde ligleri düzenlendiği görülmektedir. TFF'nin yer aldığı ve düzenlediği kupa organizasyonları ise Avrupa Kupaları, Ziraat Türkiye Kupası ve TFF Süper Kupa olarak düzenlenmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu günümüzde özerk bir yapı içerisinde (TFF, 2022).

2.2. Beceri (Koordinasyon)

Beceri; kişinin fiziksel ve zihinsel olarak hazır bir şekilde bütünleşip gayret göstererek bir işi zorlanmadan yapabilmesidir. Beceri; kişinin içinde bulunduğu hareket anında az performansla daha çok verim alma olanağı sağlar. Vücudun çeşitli kas grupları arasında iyi bir koordine olmayı sağlar. Beceri ile yapılacak beden hareketinde merkezi sinir sisteminden kaslara iletilen emirler birbiriyle ilişkili olarak hareketleri doğru ve kusursuz bir şekilde yaptıracak miktarda gelir. Birey, doğal olarak yapılacak olan ilk hareketler karşısında aşırı duyarlı ya da hareket bozukluğu gösterebilir. Bireyin bu tepkilere karşı pratik yaparak zaman içerisinde hareketleri kontrol etmeye yardım eden engelleyici bastırıcı kuvveti geliştirerek bu hareketleri daha etkin, akıcı, kalıcı olması sağlanır. Koordinasyon, sadece spor için geçerli değil beden ile yapılan her hareket için geçerlidir (Koç, 2018).

2.2.1. Becerilerin Sınıflandırılması

Beceri; genel beceri ve özel beceri olarak iki kısımda incelenmektedir.

- **Genel Beceri:**

Tüm spor branşlarında kabul edilen genel anlamda bedenin tüm mekanizmasıyla olan eşgüdümüdür. Temel becerilerin gelişimini sağlamak bütünsel eş güdümünü sağlamak için temel cimnastik hareketleri, kuvvet egzersizleri, çabuk kuvvet alıştırmalarıyla birlikte bunun yanında esneklik çalışmaları da uygulanabilir. Farklı olarak bu çalışmaların yanında kendi spor branşının dışında spor türleriyle sağlamak mümkündür.

- **Özel Beceri:**

Özel Beceri, uygulanacak olan ya da uğraşılan spor branşına ait sporun niteliklerini içinde barındıran teknik ve taktiksel çalışmaların yer aldığı benzeri hareketlerin eşgüdümüdür (Sevim, 2002).

2.2.2. Futbolda Beceri

Tüm spor branşlarında olduğu gibi futbol branşında da beceri önemli bir yer tutmaktadır. Futbolda sporcular, üst düzey sportif performans elde edebilmek için futbola özgü teknik becerilerini kaliteli yapabilmesi; bunun yanında motorik özelliklerinin iyi olması aynı zamanda sporcuların dayanıklılık, kuvvet, çabukluk, çeviklik, sürat, esneklik,

denge, koordinasyon gibi motor becerilerinin gelişimi de spor dalına özgü özel çalışmalarla sağlanabilir (Erkan, 2002). Bunun yanında bir sporcunun fiziksel olarak üst seviyede olması da sportif başarıyı maksimum seviyelere çıkarmak için tek başına mümkün olmayabilir. Sporcunun en az fiziksel yönü kadar mental olarak psikolojik kapasitesi de oldukça önemlidir. Sezon içerisinde fiziksel olarak hazır olmasına rağmen duygusal yönden ani değişimler yaşayan sporcuların, istenilen başarıyı elde edememeleri de bu sebeple açıklanmaktadır (Erhan vd. 2015).

Futbol branşına bakıldığında ise sporculara özgü en iyi koordinasyon becerileri olarak:

- Esnek olma,
- Reaksiyon becerisi,
- Ritmik hızı,
- Hareketlilik,
- Denge oldukça önemlidir (Sporis vd. 2008).

Özetle; beceri futbolda oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda sporcunun hareketi geç ya da erken uygulaması sırasında zamanlama koordinasyonu, topu kontrol etmesi ve kayarak top alması sırasında ise fiziksel koordinasyonu oldukça önemlidir.

2.2.3. Psikolojik Beceri

Psikolojik beceri, sporcunun kendisine olan uyumu, içindeki var olan gücü keşfetmesi, başarabilme inancı, spor hayatı boyunca gerçekten neyi istediği, amaçladığı ve bu doğrultuda amaçlarına ulaşmak nasıl daha yaratıcı olması gerektiğine dair kendisini bilmesidir. Bu amaçla sporcunun içsel çalışma ile bilinçaltına güven duygusunun yer edinmesi zihin ve vücudun birleşerek bir bütün olarak ortaya ürün koyabilme çalışmasıdır (Aktepe, 1999).

Sporculardan istenilen performansın artırılması ile birlikte başarıyı etkileyebilecek her türlü etken kapsamlı olarak incelenirken, sporcuların başarılarını

etkileyen en büyük etkenin fiziksel özellikleri olduğu kadar psikolojik özelliklerin de etkili olduğu görüşü yapılan araştırmalar ve gözlemlerle önem kazanmıştır (Malina vd. 2007).

Sporcuların doğuştan var olan potansiyelini ortaya çıkaran ve gelişmesini sağlayan unsurların en başında kalıtsal faktörler, çevresel etkenler, yetenek ve beceri etkenleri yer almaktadır. Kalıtsal unsurlar bireylerde doğuştan gelen ve kuşaktan kuşağa aktarılan var olan özellikleridir. Yetenek ise bu özelliklerin en başında gelmektedir. Yetenekler doğuştan gelen ve değişmez ana unsurlardır. Nesilden nesile aktarılan bu kalıtlar kullanıldığı sürece gelişmeye açıktır. Yeteneğin kullanılması ile birlikte geliştirilmesi ise bireyin içinde bulunduğu çevresel etkenlere ve bunu destekleyici çeşitli unsurlara bağlıdır. Birçok bilim insanının görüşlerine göre ilgi alanını oluşturan yeteneklerin sayısı kişiden kişiye göre değişiklik göstermekle beraber gelişimi yönünde de farklılık gösterir. Bu yeteneklerin içinde de sporcunun performansını maksimum düzeye çıkaracak yetenekler mevcuttur (Ahmetov vd. 2011).

Sportif yeteneğin ve becerinin gelişmesi ve sürdürülebilir olması için psikolojik yönden psikolojik olarak yeteneğe ve beceriye ihtiyaç vardır. Bu beceriler sporcunun motivasyonunu yükselten yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlayan ve sporcunun başarısını yükselten temel unsurlardır. Psikolojik becerilerin birleşimini oluşturan alt unsurlar ise hedef belirleme ve ulaşabilme, imgeleme yeteneği, kendi kendine konuşma ve motive edici konuşma, düşüncenin yönünün değiştirilmesi, otojenik antrenman, aşamalı gevşeme teknikleri, korku ve stres ile başa çıkabilme gibi unsurların yanında bu unsurları zihinde canlandırılmasında yer almaktadır. Bu gelişimin sağlanması ile birlikte performansı maksimum seviyeye çıkaran ve motivasyonu arttıran unsurların birleşim noktası ise psikolojik becerilerin kazanılmasının sağlanmasıdır (Erhan vd. 2015).

2.2.4. Futbolda Taktiksel Beceri

Taktik, oyunun hedeflerine ulaşmak için uygulanan organize çalışmaların tümüdür. Bu yönden, taktiksel antrenmanın spor bilimlerinde ki görev ve anlamı ise oldukça önemlidir. Taktiksel antrenman, hem bireysel spor branşlarında hem de takım sporlarında önemi yüksek bir yer tutmaktadır (Dündar, 2003).

Taktiksel Beceriler, günümüz modern futbolunda başarıya ulaşmak için çok önemli bir unsurdur (Rein vd. 2016). Futbolda taktik beceriler, maç içerisinde sporcunun doğru zamanda doğru eylemi yapabilmesi ile yeni oyun geçişlerine ve topun dolaşımına hızlı uyum sağlama yeteneğini ifade eder. Doğru bir şekilde uygulanmış ve yönlendirilmiş taktik beceriler, rakibe meydan okumak için kullanılan bir strateji ve taktiktir. Strateji, farklı oyun durumlarıyla yüzleşmek için kullanılan talimat ve belirli pozisyon gibi bir plan iken, taktikler yeni oyun konfigürasyonlarına ve topun dolaşımına zamanında bir uyarlamadır (Grehaigine vd. 1995).

2.2.5. Sportif Beceri

Sportif beceri, bireyin performans düzeyini arttıracak yeteneklerinin yanında kalıtsal olarak yeteneğe sahip olması şartı ile çalışmalar yaparak ve çeşitli denemeler gerçekleştirerek kendisinin eksik olan yönlerini fark edip çalışarak hareketlerini otonom hale getirip gerekli anda kullanması durumudur (Erhan vd. 2015).

2.2.6. Beceriye Etki Eden Faktörler

- Vücut Ağırlığı: Beceriye etki eden faktörlerin en başında relatif kuvvet önemli bir yer tutmaktadır. Bireyin vücut ağırlığı kaslara oranla ne kadar fazla olursa kişinin becerisi de o derece kısıtlı düzeyde gerçekleşir.

- Boy Uzunluğu: Boy'un uzunluğu spor branşının kendi özelliğine göre o sporda başarıya ulaşmak için uzun boy, orta ya da kısa boy olması avantaj sağlayabilir.

- Denge: Denge, birçok hareketin iyi düzeyde gerçekleşebilmesi için oldukça önemli bir yer tutar. Dengede yeteneğin geliştirilebilmesi, bireyin hareketleri istenilen düzeyde yapabilmesi, hareket esnasında dengesi bozulduğu zaman hızlı bir şekilde toparlayabilmesi için oldukça önemlidir.

- Hareket Yönü ve Uzaklığı: İnsan anatomisi gereği vücuda yakın olan el hareketlerinden ziyade uzak olan el hareketlerinin hata orasını daha düşüktür. Bireyin bacakları, kolları ya da vücut bölümlerinin yer değiştirmesinin kusursuzluğu, bunların doğru kullanılması ile birlikte hareket esnasındaki fiziksel çabaya göre değişmektedir.

- Görerek Nişanlama: Bireyin, el ile ulaşılabilecek kadar yakın olan cisimler için görme keskinliği çok iyidir. Şeklin büyüklük ve üç boyutlu olarak değerlendirilmesi, nişanlama zamanlaması ve uzaklık tahmin durumu gerektirir.

- Zamanlama: Kas kasılması esnasındaki zaman ayarlamasının derecesini sınırlayan faktör, merkezi sinir sisteminin var olan kapasite durumudur. Merkezi sinir sistemi kapasitesi düşük olan sporcuların kas sistemleri gelişmiş durumda olsa bile kas-sinir uyumu gösteren herhangi bir hareket şeklinde bile yüksek düzeyde beceri elde edemez. Bir hareketin gerçekleşmesine etki edip ona katılan kas grupları uygun zamanda kasılıp gevşeme göstermelidir (Koç, 2018).

2.3. Futbolda Taktik

Futbolda her yaş grubunda oynayan sporcuların izlemesi gereken mutlak bir strateji vardır. Bu durum, sporcularda temel strateji olarak edinilmeli ve oyunun içerisinde doğru zamanda bütün haline getirilmelidir. Bu yüzden, futbolda da taktik oyun formatlarının uygulanması oyuncuların bireysel ve takım anlamında stratejik olarak görüşlerinin ve bedensel farklarının ortaya çıkartılması için oldukça önemlidir. Görünüşte taktiksel oyunları uygulamak basit görünse de müsabaka esnasında taktiği uygulamak özellikle uygun zamanı yakalayarak yapmak kolay değildir. Uygulanacak olan strateji çalışmaları oyuncuların özelliklerine ve oyunun gidişatına göre belirlenir. Bunun için müsabaka öncesi ve sırasında oyuncu ve oyun tiplerine göre nasıl oyunların oynanabileceğinin bilinmesi gerekir (Matsuzaki, 2004).

2.3.1. Bireysel Taktik

Bireysel olarak uygulanan taktiksel çalışma, her bir oyuncunun hücum sırasında ve savunma anında alacağı tüm önlemleri kapsamaktadır. Özellikle sporcular birbir pozisyonlarda, savunma ya da hücum durumlarında kullanacağı bireysel taktikleri başarılı olarak uygulanırsa, takım taktiği için faydalı temel sağlanmış olur. Sporcu, bireysel yeteneklerini ve özelliklerini takımın belirlemiş olduğu genel taktiği çerçevesinde kullanabilmelidir. Bundan dolayı, bireysel hareketler sporcuya öğretilirken, takım oyunu içinde nasıl uygulayabileceği mutlaka oyuncuya gösterilip uygulatılmalıdır (Korkmaz, 2011).

2.3.2. Grup Taktiği

Futbol, oldukça geniş bir alanda oynanmasına rağmen, müsabaka içerisinde gerçekleşen olaylar daha küçük alanlarda ve az sayıda oyuncuyla gerçekleşmektedir. Oyuncuların sahanın tamamına dağılımı ve diğer alanlardaki oyuncu paylaşımlarından dolayı, oyun genel olarak 1v1, 2v2, 3v3 ve 4v4 şeklinde gruplar halinde oynanmaktadır. Bu nedenle grup taktiklerinin önemi küçümsenmeyecek kadar önemlidir. Grup taktiklerinin başarılı bir şekilde uygulanması, takımın belirlenmiş olan genel taktiğinin de başarılmasını mümkün kılmaktadır. Çünkü takım halinde savunmada ya da hücumda yer alan grupların topa sahip oluşu ve topu olumlu kullanma derecesi, topun takımdaki diğer gruplara, olumlu şekilde aktarılmasına da olanak sağlamaktadır (Erdem, 2003).

2.3.3. Takım Taktiği

Takım taktiği, bir takımın oyuncularının bireysel özelliklerine göre belirlenen stratejiye uygun, birbiriyle uyumlu, savunmaya dayalı önlemlerinden hücumsal girişimlere kadar oluşan yapının tümüdür. Takım taktiği, bu amaç doğrultusunda sporcuların bireysel yetenekleri ve bilgileri doğrultusunda tüm takımın üzerine kurgulanır. Belirlenen taktiğe uygun hareket yeteneği, zamanla bilinçli olarak uygulanan ve bunun yansımaları sağlayan sistematik bir eğitim süreciyle geliştirilebilir (Korkmaz, 2011).

2.4. Sportif Performans

Sporcunun içinde bulunduğu yaşam stili kendisinin fiziksel, fizyolojik, zihinsel, psikolojik ve biyomotorik birçok özelliğini etkilediği bilinmektedir. Bütün sporların doğal sonucu kazanma felsefesi olduğu gibi bunun yanında, taktiksel anlayış metodu ve hareket dizilimleri de farklılık göstermektedir. Uygulanan farklı hareket dizilimleri de sporcuların fiziksel yapılarını etkileyebilmektedir (Elliot vd. 2000). Bunun yanında, sportif performansı etkileyen birçok değişik faktör bulunmaktadır. Fiziken uygunluk, motorsal beceri, genetik yatkınlık ve psikolojik özellikler de öne çıkan temel etkenlerdir.

Psikolojik özelliklerin en önemlisi olan motivasyon durumu da sportif performansın verimliliğinde oldukça etkili olabilmektedir. Günümüzde sürekli gelişim gösteren spor dünyasında sporcular performanslarını maksimum düzeyde ortaya koyabilmek için duygu ve düşüncelerini üst düzeyde organize etmeli ve bunu kendilerine göre modellemeler üzerinde temellendirmelidirler. Sporcuların müsabaka esnasında sportif performanslarını en üst düzeye ulaştırmak amacıyla kullandıkları en önemli

bilişsel stratejilerden birisi ise içsel konuşmadır. Birey de içsel konuşma, spor psikolojisi literatüründe ve spor psikolojisi stratejilerinde oldukça önemli bir yere sahip olmakla beraber yaygın olarak kullanılan kişisel yöntemlerden biridir (Öztürk, 2016).

İçsel konuşma, bireyin kendine göre yaptığı öz düzenleme ve kendisine göre belirlediği yönergeler doğrultusunda müsabaka öncesinde ve sırasında duygu, düşünce ve motivasyon düzeylerini kişinin hissettiği ve algıladığı bir içsel diyalog olarak tanımlar. İçsel konuşma kendi içerisinde iki şekilde incelemektedirler. Bunlar pozitif içsel konuşma ve negatif içsel konuşma şeklinde ayrılmaktadır. Öğretici içsel konuşma, taktiksel seçenekler, teknik bilgiler ve tam odaklanma ile ilişkili durumlar olarak tanımlanmaktadır. Motivasyonel amaçlı içsel konuşma ise; olumlu bir ruh hali ile çaba gösterme ve kendine güven ile ilişkili durumlar olarak tanımlanmaktadır (Hackfort ve Schwenkmezger, 1989).

Bir futbolcunun üst düzey performans sergileyebilmesi için gerekli olan temel bileşenler teknik becerisi, fiziksel yeterlilik durumu ve zihinsel beceri kapasitesidir (Lohr, 1998). Olumsuz performans sergilemesinin temel kaynağı ise çoğunlukla sporcunun antrenmana ya da müsabakaya yetersiz olarak psikolojik hazırlanmasına bağlıdır. Sporcunun belirli bir teknik olgunluğa erişmiş durumda olması aynı zamanda fiziksel kapasitesinde istenilen yeterliliğe ulaşmış olsa bile müsabaka esnasında istenilen performans verimini sergileyememesinin temeli psikolojik etkenlere bağlıdır. Sporcunun zihninde yarattığı olumlu duyguların psikolojik süreklilikle kişinin yüksek performansına sunduğu büyük katkı ise inkâr edilemez bir gerçektir. Bunun yanında aynı zamanda sporcunun hedefe yönelik çalışmalar yapması da önemlidir (Kesilmiş ve Yıldız, 2018).

2.5. Futbolda Mükemmel Performans

Futbolda ortaya konan mükemmel performans çeşitli psikolojik faktörlere bağlıdır. İdeal performansa ulaşmanın gerektirdiği zihinsel ve duygusal faktörlerinde müsabaka esnasında zorlu koşullar altında başa çıkabilme adına geliştirilebilir. Zihinsel olarak kendini rahat ve huzurlu hisseden sporcunun verimi de oldukça yüksektir. Planlı ve programlı bir şekilde hazırlanılan çalışma ortamında psikolojik duruma da dikkat edilmektedir. Duygusal ve zihinsel her açıdan hazır olan bir futbolcunun

motivasyonu, odaklanabilmesi, enerji düzeyi ve kendisine olan özgüveni de yüksek olmaktadır. Dolayısıyla psikolojik yönden güçlü olan sporcunun üst düzey performans sergilemesine yardımcı olacaktır.

Futbolun prensipleri gereği bir müsabaka esnasında baskı altında oynama ve hareket alanının oluşturulması, saha içi oyunun rahat bir şekilde oynanması için futbolcularda bulunması gereken üst düzey fiziksel kabiliyet, teknik-taktik kapasitenin yanında psikolojik becerileri de beraberinde getirmektedir. Bu koşullar altında oynayan sporcunun oynadığı mevki neresi olursa olsun futbolcunun müsabaka anında toplu olarak ya da topsuz oyunda çok ani karar verip olumlu hareket göstermesi gerekmektedir. Müsabaka esnasında ani değişen ve hızla oynanan oyunun olumlu pozisyonlara yönelik gereklerine cevap alabilmesi için üst düzey becerilerin oluşması bununla doğrudan doğruya ilişkili bir durumdur. Bir futbolcu müsabaka anında çeşitli özellikler gerektiren çok sayıda hareketi ve birbirinden farklı olan birçok saha içi görevi yerine getirmek zorunda kalabilir. Bu nedenle bir futbol birden fazla özelliklere sahip olmak durumundadır. Bir futbolcu, istenilen bu özelliklerin bir kısmına kalıtsal olarak zaten sahiptir. Geri kalan diğer özellikler ise sonradan geliştirilebilir (Clifford, 1994).

Futbolda ideal performansa ulaşmak için bireyin duygusal ve zihinsel faktörlerinin de geliştirilmesinin yanında bireyin sergileyeceği mükemmel performans düzeyinde ortaya konulmasını belirten yüksek performans maddeleri (IPD) bulunmaktadır. Bu maddeler;

- Motivasyonu sağlama ve hedefi belirleme,
- Olumlu, gerçekçi bir tutuma sahip olma,
- Özgüvenli,
- Kararlı olma,
- Konsantre olma ve işine yoğunlaşma,
- Zor şartlarda irade gösterebilme,
- Sorumluluk duygusuna her daim sahibi olma gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir (Lohr, 1998).

2.6. Futbolcu Psikolojisi

Futbol oyununda en önemli performans birimi, sporcunun kendisidir. Futbolcunun, yaptığı bütün antrenmanlar ile hazırlanan en akıllıca taktikleri ile eğer gerekli olan son hareketi yapabilecek teknik beceri ve psikolojik beceri özelliklerine sahip değilse başarı olasılığı da düşmektedir.

Futbola özgü bir kavram olmayan performans ve performansın yükseltilmesi gerekliliği sporcuda olmazsa olmaz etkenlerin başında gelmektedir. Günümüz yaşam koşulları, yaşanan zorluklar doğal olarak toplumları performans toplumu haline gelmesine neden olmuştur. Başarıdan alınan zevk ya da başarısızlıktan dolayı oluşan duygu yıkımı bireyi daha çok çalışma azmine yönlendirir. Futbol branşında ise futbolcu performansını etkileyen temel nedenler şunlardır:

- Psikomotor özelliklerin çokluğu ve çeşitliliği.
- Çok hızlı reaksiyon gösterebilme yeteneği,
- İnsanlarla kolay iletişim kanalı oluşturabilme yeteneği,
- Ruhsal bakımdan dinlenik ve dirençli olmak,
- Ani karar verip uygulayabilme yeteneği.

Bütün futbolcuların sahip olmaları gereken bu özellikler futbolcuların olması gerek temel yetenekleridir. Fakat bu yeteneklere sahip olmak futbolcu olmaya yeterli değildir. Bu temel özelliklere asıl eklenecek özellikler futbolcuların sahip oldukları bazı yeteneklerdir. Bu yeteneklerde futbolcuların oyun şekillerini belirlemektedir. Bir futbolcu, futbol bilgilerini akıllı olarak kullanıp takım oyunu ve verilen taktiği hızlı ve ani olarak uygulama yatkınlığı yüksek olması nedeni ile takımın en önemli unsuru haline gelir. Bu nedenle, bir futbol takımında futbolcuların özelliklerine göre çeşitli gruplamalar yapılabilir. Bu gruplandırmalar yüksek kapasite tekniği ile oynayan oyuncuların yaratıcı oyun tarzlarıyla sonucu ulaşımda etkiliyken fiziksel becerilerini ön plana çıkaran oyunculara gerek savunmada gerekse hücumda maksimum enerji ve sertliklerden çekinmeyen oyun tarzlarıyla rakiplerini yıldırarak başarıya ulaşmaktadırlar (Cox, 2012).

Günümüz elit düzey futbolcusu sıradan bir insan özelliklerinden ziyade üst bir beceri özelliklerine sahiptir. Dünya futbol liglerinde yer alan futbolcuların sadece bedensel özellikleri ile oraya gelmedikleri gibi üst düzeyde bir başarıya ulaşabilmeleri için bazı psikolojik özelliklere de kendilerinde barındırması gerekmektedir. Bu özellikler ise kendi arasında ruhsal psikolojik ve zihinsel psikolojik olarak iki başlığa ayrılmaktadır. Bir futbolcunun potansiyelini ise sahip olduğu temel psikolojik özellikleri ve yapısal durumları belirlemektedir (Cox, 2012).

2.7. Futbolda Mevkilere Göre Psikolojik Özellikler

Futbolcunun saha içi verimli olabilmesi, topa olan yatkınlığı ve taktik gelişiminin yanı sıra görsel olarak imgeleme, odaklanma, dikkatini verme, motivasyonel planlama gibi içsel yetilerinin gelişmiş olması bununla doğrudan ilişkilidir (Beswick, 2010).

Motorik beceriler zaman içerisinde antrenmanla gelişme gösterebilir. Antrenman süreçleri içerisinde uygulanacak olan fiziksel programlar sezonun tamamı için geçerlidir. Bu doğrultuda, hazırlanacak olan bu programlara psikolojik çalışmalarda mutlaka eklenmelidir. Planlamadaki yapılacak olan psikolojik beceri çalışmaları da sporcuyla ileri bir düzeyde geliştirebilir. Uygulanacak olan zihinsel ve duyuşsal çalışmaların üç temel hedefi bulunmaktadır. Bunlar;

1. Fizyolojik-Psikolojik verimin artırılması,
2. Uygulanacak spor branşına ait beceri öğreniminin geliştirilmesi,
3. Müsabaka sırasında sporcunun verimini olabildiğince artırma (May, 1986).

2.8. Üst Düzey Futbolcuların Başlıca Özellikler

Futbolda üst düzey müsabakalarda oynayan futbolcuların sahip olması gereken başlıca nitelikler bulunmaktadır. Bu nitelikler sporcunun optimum performans düzeyini sergileyebilmesi için oldukça önemlidir. Bunlar:

- Futbol branşına özgü karakter yapısına sahip,
- Olabilecek her sonuca hazır olan, sonucu kabullenen ve bunu kontrol edebilmek için diyalog kuran,
- Bir sonraki müsabakaya yüksek düzeyde güdülenme hali,

- Duyularını ani yorumlayıp organize ve kontrol etme yeteneği,
- Zorlukların üstesinden gelebilme kabiliyeti, özgüven duygusu,
- Büyük hedefleri belirleme ve bu hedeflerine ulaşabilme adına planlı ve programlı olabilme,
- Başarı için içsel konuşabilme, görselliği imgeleme yeteneğine sahip olma,
- Güçlü bir zihinsel dayanıklılığa sahip, zorlukların üstesinden gelebilme (Cox, 2012).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, Türkiye Futbol liglerinde profesyonel ya da amatör olarak futbol oynayan erkek ve kadın futbolcuların kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeylerini araştırma ve aralarındaki ilişki düzeyinin var olan haliyle ortaya konmasını amaçladığı için tarama modelinde tasarlanmıştır.

3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi/Araştırma Materyali

Araştırma'nın evrenini 2021-2022 futbol sezonunda Türkiye Futbol liglerinde Profesyonel veya Amatör olarak lisanslı 18-38 yaş aralığında aktif oynayan 671 erkek ve 235 kadın sporcu olmak üzere 906 futbolcu oluşturmaktadır. Bu kapsamda Türkiye Futbol liglerinin farklı şehirlerinde ve farklı liglerinde oynayan erkek-kadın futbolculara internet üzerinden hazırlanan anketi çevrim içi olarak doldurmaları istenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak, kişisel bilgi formu, Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE) ve Sporda Mükemmel Performans Ölçeği olmak üzere üç farklı form kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada literatür taraması yapılmış ve araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan amatör ve profesyonel sporcuların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, oynadığı statüsü, amatör ya da profesyonel olarak yer aldığı statünün lig düzeyi, futbola başlama yaşı, lisanslı olarak kaç yıldır futbol oynadığı ile ilgili durumlarını belirlemeye yönelik 7 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE) ölçeği sporcuların, müsabaka esnasında taktiksel beceri düzeylerini bildirimsel ve yöntemsel bilgiler arasında ki ayırımı belirlemek ve bunları kategorize etmek için Elferink vd. (2004) ile McPherson (1994) tarafından oluşturulup taktik beceriler üzerine teorik unsurlara göre geliştirilip revize

edilmiştir. Bu ölçeğin Türkçe olarak uyarlaması ve geçerlilik-güvenirliliğinin sağlanması ise Yarayan vd. (2019) tarafından sağlanmıştır.

Futbolcuların kullandıkları taktiksel becerileri ölçmek amacıyla uygulanacak olan Sporda Taktiksel Becerileri Ölçme Envanterinin içeriğinin alt boyutlarında yer alan;9 maddeden oluşan Pozisyon Alma ve Karar Verme, 4 maddeden oluşan Top Hareketlerine Dair Bilgi Sahibi Olma, 5 maddeden oluşan Rakiplerini Tanıma, 4 maddeden oluşan Değişen Durumlarda Hareket Etme başlıkları altında 4 alt boyut ve 22 maddeden oluşacaktır. Likert tipi yapısı 6'lı olan envanter (1) "Çok Zayıf" ile (6) "Mükemmel" biçimleri şeklinde dereceleme puanlama yapılmıştır. Spor branşlarında özellikle de mücadele sporlarının önemli bir unsuru topa sahip olabilmektir. Bu nedenle envanter, topla yapılan taktiksel hareketleri topsuz taktiksel hareketlerden ayırmaktadır. Envanterin 1. ve 2. alt boyutunda ki sorular topa sahip olduğunda hücum sırasındaki beceriler ile ilgiliyken, 3. ve 4. alt boyutunda yer alan sorular ise topsuz oyunda defans sırasındaki taktiksel becerileri belirlemek amacıyla geliştirilmiştir (Yarayan vd. 2019).

3.3.3. Sporda Mükemmel Performans Ölçeği

Esentaş vd. (2020) tarafından uygulanan "Sporda Mükemmel Performans Düzeyi Ölçeği (PPS-S)" formu kullanılmıştır. Sporda Mükemmel Performans ölçeği (PPS-S) içerisinde yer alan 3 alt boyut bulunmaktadır. Bunlar; Kendine Yönelik Performans Mükemmeliyetçiliği (SOPP), Sosyal olarak belirlenmiş Performans Mükemmeliyetçiliği (SPPP) ve Diğerlerine Yönelik olarak belirlenmiş Performans Mükemmeliyetçiliği (OOPP) olmak üzere kendi içlerinde toplam 12 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin derecelendirilmesinde ise 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılmıştır. Bunlar; (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen katılmıyorum, (4) Kararsızım, (5) Kısmen katılıyorum, (6) Katılıyorum, (7) Kesinlikle katılıyorum şeklinde seçeneklerdir. Alınan veriler doğrultusunda futbolcuların kendilerine yönelik performanslarının, Hücum ve Atak Esnasında Pozisyon Alma ve Karar Verme, Hücum ve Atak Esnasında Top Hareketlerine Dair Bilgi Sahibi Olma, Defans-Savunma Yaparken Rakiplerini Tanıma ve Değişen Durumlarda Hareket Etme Becerilerine Olan İlişki Düzeylerinin İncelenmesi, Sosyal Performans Mükemmeliyetçiliğinin Futbolcuların Taktiksel Becerileriyle Olan İlişkinin İncelenmesi, Diğerlerine Yönelik Performans Mükemmeliyetçiliğinin ise Hücum ve Atak Esnasında Pozisyon Alma ve

Karar Verme, Hücüm ve Atak Esnasında Top Hareketlerine Dair Bilgi Sahibi Olma, Defans-Savunma yaparken rakiplerini tanıma ve değişen durumlarda hareket etme becerilerine olan ilişkilerin araştırılıp ortaya çıkarılması amaçlanmıştır (Esentaş vd. 2020).

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci etik kurul onayı alındıktan sonra başlamış ve 3 ay süresince belirlenen zaman zarfında tamamlanmıştır. Sporculara ait taktiksel becerilerin ve mükemmel performans becerilerinin araştırılması için bireylere ait özelliklerin belirlenmesi amacıyla kişisel bilgi formu, Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE) ve Sporda Mükemmel Performans ölçeğinin bulunduğu anket formu "Google forms" ile oluşturulduktan sonra futbolcuların oynadıkları takımların teknik sorumlularına, antrenörlerine, yöneticilerine ve takım kaptanlarına ulaştırılmış bunların Whatsapp grupları üzerinden doldurulması sağlanmıştır. Verilerin toplanmasında uygulanacak anketler pandemi koşullarından dolayı internet aracılığıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Katılımcılara anket formu üzerinde araştırmanın hangi amaçla yapıldığı, verilerin bilimsel amaçla kullanılacağı ayrıca anket formunun ilk sorusu çalışmaya katılmaya gönüllü olup olmadığı şeklinde sorulmuştur. Anketi doldurmanın katılmaya onay verildiği anlamına geldiği bilgisi formun başında belirtilmiştir.

3.5. Deneysel Kurgu

Araştırmada futbolcuların taktiksel becerileri ile mükemmel performans düzeyleri arasında ki ilişki araştırılmış, kadın ve erkek futbolcuların kendi aralarında ve gruplar arasında ki farkındalıkları kendi aralarında ki alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiştir.

3.6. İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 22.0 programında yapılmıştır. Çalışmanın verileri, ikili grup ortalamaları arasındaki farklılığın saptanması için Independent Sample T-Testi, çoklu grup ortalamaları arasında farklılık olup olmadığının tespiti içinde One Way ANOVA Testi (tek-yönlü varyans analizi) kullanılmıştır. Farklılığı yaratan grubun belirlenmesi için Tukey HSD, değişkenler arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi için ise Pearson korelasyon testleri uygulanmıştır. Sonuçların değerlendirilmesi yapılırken anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

3.7. Etik Onay

Araştırmanın etik onayı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'nun 03.12.2021 tarih, 210025 protokol ve 23 no'lu onayı ile sağlanmıştır. Verilerin toplandığı futbolculardan gönüllük esasına uygun olarak katılım sağlanmıştır. Ölçeklerin kullanılabilmesi için öncelikle geliştiren veya Türkçe geçerlilik güvenilirliğini yapan kişilerle mail yoluyla iletişim kurulup gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların haklarının korunması ve verilerin gizliliği için kullanılan çevrimiçi anket formlarında katılan kişilerin kimlik bilgileri ile ilgili sorulara yer verilmemiş, elde edilen verilerin çalışma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağı bildirilmiştir.

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı olan lisanslı ve aktif olarak oynayan Profesyonel ve Amatör futbolcuları kapsamaktadır. Araştırma 18-38 yaş arası futbolcularla sınırlandırılmıştır.

4. BULGULAR

Tezin bu bölümünde Türkiye Futbol Federasyonunun Amatör ve Profesyonel statülerinde farklı lig seviyelerinde lisansa sahip ve aktif olarak oynayan erkek ve kadın futbolcuların kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla 906 kişi ile yapılmıştır. Veri toplama araçları ile toplanan veriler çözümlenerek elde edilen veriler raporlanmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular, aşağıda verilen tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	235	25.9
Erkek	671	74.1
Toplam	906	100.0

Tablo 4,1’de görüldüğü üzere çalışmada yer alan kadın ve erkek futbolcuların, %25.9’u kadınlardan, %74.1’i ise erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Kadın ve Erkek Sporcuların Gruplara Göre Yaş İstatistikleri

Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss
Kadın	235	20.06	3.18
Erkek	671	23.34	5.62

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere kadın futbolcuların yaş ortalamaları 20.06 ± 3.18 yıl iken, erkek futbolcuların yaş ortalamaları 23.34 ± 5.62 yıl olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Eğitim Durumları

Öğrenim Durumu	F	%
Ortaokul	10	1.1
Lise	531	58.6
Lisans	339	37.4
Yüksek Lisans	24	2.6
Doktora	2	2
Toplam	906	100.0

Tablo 4.3’de futbolcuların eğitim durumlarına bakıldığında farklı eğitim düzeyinde olanlar arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0.05$). Futbolcuların eğitim durumları %1.1’i ortaokul, %58.6’sı lise, %37.4’ü lisans, %2.6’sı Yüksek lisans, %0.2’si ise Doktora seviyesinde öğrenim durumuna sahiptir. Buna göre ortaya çıkan sonuçlarda öğrenim durumunda en yüksek dağılımın %58.6’sının lise mezunu olduğu onu takiben %37.4’ünün lisans düzeyimde öğrenim durumuna sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Sporcuların Statüleri

Statü	F	%
Profesyonel	150	16.6
Amatör	756	83.4
Toplam	906	100.0

Tablo 4.4’de görüldüğü gibi kadın ve erkek futbolcuların statüleri incelendiğinde %16.6’sını profesyonel sporcular, %83.4’ünü ise amatör futbolcular oluşturmuştur.

Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Lig Kategorileri

Statü	F	%
Süper Lig	19	2.1
TFF 1. Lig	35	3.9
TFF 2.Lig	43	4.7
TFF 3.Lig	53	5.8
Toplam	150	16.6

Tablo 4.5’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan profesyonel sporcuların oynadıkları lig dağılımlarına bakıldığında; Süper ligde oynayan oyuncular genel toplamın %2.1’ini, TFF 1.ligde oynayan oyuncular %3.9’unu, TFF 2.ligde oynayan oyuncular %4.7’sini, TFF 3.Ligde oynayan oyuncular%5.8’ini toplamda ise tüm futbolcuların%16.6’sını profesyonel futbolculardan oluştuğu görülmüştür.

Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Amatör Futbolcuların Oynadıkları Lig Kategorileri

Statü	F	%
Bölgesel Amatör Lig	201	22.2
Süper Amatör	163	18.0
1.Amatör	117	12.9
2.Amatör	42	4.6
Kadınlar Süper Lig	64	7.1
Kadınlar 2.Lig	89	9.8
Kadınlar 3.Lig	80	8.8
Toplam	756	83.4

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi amatör futbolcuların oynadıkları lig kategorilerine bakıldığında erkeklerin %22.2’si bölgesel amatör lig, %18.0’i süper amatör lig, %12.9’u 1. amatörde, %4.6’sının ise 2. amatör ligde oynadığı görülmüştür. Bir diğer etken amatör

statüde yer alan Kadınlar liginin %7.1'i süper ligde, %9.8'i kadınlar 2. liginde, %8.8'i ise 3. lig de yer aldığı bir dağılımın olduğu görülmüştür. Amatör statüde yer alan Kadınlar liginin profesyonel statüde yer almaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Profesyonel ve Amatör Sporcuların Futbola Başlama Yaşı İstatistikleri

Grup İstatistikleri	n	\bar{X}	Ss
Yaş	906	22.49	5.30
Futbola Başlama Yaşı	906	10.75	3.06

Tablo 4.7'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan kadın ve erkek toplam 906 sporcunun genel yaş ortalaması 22.49 ± 5.30 yıl olduğu, sporcuların futbola başlama yaşının ise ortalama 10.75 ± 3.06 yıl olduğu görülmüştür.

Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Olarak Oynadıkları Spor Süreleri

Lisanslı Aktif Oynadıkları Yıl Aralığı	n	%
1-5 yıl	148	16.3
6-10 yıl	318	35.1
11-15 yıl	252	27.8
16-20 yıl	115	12.7
21 yıl ve üzeri	73	8.1
Toplam	906	100.0

Tablo 4.8'de görüldüğü üzere mevcut araştırmaya katılan sporcuların lisanslı olarak aktif oynadıkları süreler incelendiğinde farklı yıl aralıklarında futbol oynayan sporcular arasında manidar anlamda farklılıklar bulunmuştur ($p < 0.05$). Araştırmaya katılan sporcuların %8.1'inin az 21 yıl ve üzeri yıl aralığında, %35.1'inin 6-10 yıl lisans süresi aralığında lisanslı olarak futbol oynadığı görülmüştür.

Tablo 4.9. Sporda Taktiksel Beceriler ve Mükemmel Performansın Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
PAKV	Kadın	235	36.19	7.91	-6.239	0.000
	Erkek	671	39.50	6.65		
THDBSO	Kadın	235	16.52	3.85	-7.708	0.000
	Erkek	671	18.47	3.12		
RT	Kadın	235	20.11	4.75	-6.607	0.000
	Erkek	671	22.19	3.91		
DDHE	Kadın	235	16.25	3.95	-5.561	0.000
	Erkek	671	17.79	3.53		
STBE Toplam	Kadın	235	89.09	18.83	-7.182	0.000
	Erkek	671	97.97	15.31		
Mükemmel Performans	Kadın	235	16.41	6.47	-2.241	0.025
	Erkek	671	17.61	7.29		

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın ve erkek futbolcuların, sporda taktiksel beceriler alt boyutları ve toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde mükemmel performans puanlarında da erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puana sahip oldukları görülmüştür ($p < 0.05$).

Tablo 4.10. Sporda Taktiksel Beceriler ve Mükemmel Performansın Statü Durumuna Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Statü	n	\bar{X}	Ss	t	p
PAKV	Profesyonel	150	38.39	750	-.482	.630
	Amatör	756	38.69	7.07		
THDBSO	Profesyonel	150	17.46	3.65	-1.963	.064
	Amatör	756	18.06	3.38		
RT	Profesyonel	150	21.33	4.38	-1.028	.304
	Amatör	756	21.72	4.22		
DDHE	Profesyonel	150	17.06	3.89	-1.197	.232
	Amatör	756	17.46	3.66		
STBE toplam	Profesyonel	150	94.25	17.66	-1.134	.257
	Amatör	756	95.95	16.56		
Mükemmel Performans	Profesyonel	150	16.99	6.53	-.587	.557
	Amatör	756	17.37	7.22		

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan profesyonel ve amatör futbolcuların, sporda taktiksel becerilerin alt boyutları ve toplam puanları arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Mükemmel performans puanlarında da amatör futbolcularda profesyonellere göre daha yüksek olmasına rağmen anlamlı düzeyde fark göstermemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.11. Araştırmaya Katılan Profesyonel Futbolcuların Oynamış Oldukları Lig Kategorilerine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler		Kareler Ortalaması	F	P
		Toplamı	DF			
PAKV	Gruplar Arası	94.828	3	31.609		
	Grup İçi	8292.746	146	56.800	.557	.645
	Toplam	8387.573	149			
THDBSO	Gruplar Arası	15.301	3	5.100		
	Grup İçi	1974.032	146	13.521	.377	.770
	Toplam	1989.333	149			
RT	Gruplar Arası	10.270	3	3.423		
	Grup İçi	2859.063	146	19.583	.175	.913
	Toplam	2869.333	149			
DDHE	Gruplar Arası	29.860	3	9.953		
	Grup İçi	2233.473	146	15.298	.651	.584
	Toplam	2263.333	149			
STBE Toplam	Gruplar Arası	352.237	3	117.412		
	Grup İçi	46132.137	146	315.974	.372	.774
	Toplam	46484.373	149			
Mükemmel Performans	Gruplar Arası	58.943	3	19.648		
	Grup İçi	6292.050	146	43.096	.456	.714
	Toplam	6350.993	149			

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi görüldüğü gibi araştırmaya katılan profesyonel futbolcuların, oynamış oldukları lig kategorilere göre karşılaştırma yapıldığında, sporda taktiksel beceriler ve Mükemmel performans puanları arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.12. Araştırmaya Katılan Amatör Futbolcuların Oynamış Oldukları Kategorilere Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler		Kareler Ortalaması	F	p
		Toplamı	DF			
PAKV	Gruplar Arası	477.722	6	79.620	1.597	.145
	Grup İçi	37332.694	749	49.843		
	Toplam	37810.417	755			
THDBSO	Gruplar Arası	62.637	6	10.439	.910	.487
	Grup İçi	8593.786	749	11.474		
	Toplam	8656.423	755			
RT	Gruplar Arası	165.443	6	27.574	1.556	.157
	Grup İçi	13275.778	749	17.725		
	Toplam	13441.221	755			
DDHE	Gruplar Arası	154.527	6	25.755	1.933	.073
	Grup İçi	9981.436	749	13.326		
	Toplam	10135.963	755			
STBE Toplam	Gruplar Arası	2768.117	6	461.353	1.692	.120
	Grup İçi	204181.973	749	272.606		
	Toplam	206950.090	755			
Mükemmel Performans	Gruplar Arası	298.061	6	49.677	.953	.456
	Grup İçi	39033.446	749	52.114		
	Toplam	39331.507	755			

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan amatör futbolcuların, oynamış oldukları kategorilere göre karşılaştırma yapıldığında, sporda taktiksel beceriler ve Mükemmel performans puanları arasında herhangi anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.13. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	DF	Kareler ortalaması	F	p
PAKV	Gruplar Arası	4609.923	4	1152.481		
	Grup İçi	41599.923	901	46.171	24.961	.000*
	Toplam	46209.847	905			
THDBSO	Gruplar Arası	1042.079	4	260.520		
	Grup İçi	9649.056	901	10.709	24.327	.000*
	Toplam	10691.135	905			
RT	Gruplar Arası	1378.801	4	344.700		
	Grup İçi	14950.811	901	16.594	20.773	.000*
	Toplam	16329.613	905			
DDHE	Gruplar Arası	583.710	4	145.927		
	Grup İçi	11835.244	901	13.136	11.109	.000*
	Toplam	12418.954	905			
STBE Toplam	Gruplar Arası	25737.113	4	6434.278		
	Grup İçi	228057.549	901	253.116	25.420	.000*
	Toplam	253794.662	905			
Mükemmel Performans Toplam	Gruplar Arası	239.163	4	59.791		
	Grup İçi	45460.758	901	50.456	1.185	.316
	Toplam	45699.921	905			

Tablo 4.13’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan futbolcular, lisanslı futbol oynama yıllarına göre değerlendirildiğinde; sporda taktiksel becerilerin alt boyutlarında ve toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır ($p < 0.05$). Mükemmel performans puanlarına bakıldığında ise lisanslı futbol oynama yıllarına göre bir fark belirlenmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.14. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Değerlendirilmesi

Değişken	(I) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	(J) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	Fark (I-J)	p
PAKV	1-5 yıl arası	6-10 yıl	-3.52609	0
		11-15 yıl	-5.29129	0
		16-20 yıl	-6.37438	0
		21 yıl ve üzeri	-7.92447	0
	6-10 yıl arası	1-5 yıl	3.52609	0
		11-15 yıl	-1.76520	0.02
		16-20 yıl	-2.84829	0
		21 yıl ve üzeri	4.39838	0
	11-15 yıl arası	1-5 yıl	5.29129	0
		6-10 yıl	1.76520	0.02
		16-20 yıl	-1.08309	0.62
		21 yıl ve üzeri	-2.63318	0.03
	16-20 yıl arası	1-5 yıl	6.37438	0
		6-10 yıl	2.84829	0
		11-15 yıl	1.08309	0.62
		21 yıl ve üzeri	-1.55009	0.55
	21 yıl ve üzeri	1-5 yıl	7.92447	0
		6-10 yıl	4.39838	0
		11-15 yıl	2.63318	0.03
		16-20 yıl	1.55009	0.55
	THDBSO	1-5 yıl	6-10 yıl	-1.93702
11-15 yıl			-2.69466	0
16-20 yıl			-2.87427	0
21 yıl ve üzeri			-3.84746	0
6-10 yıl		1-5 yıl	1.93702	0
		11-15 yıl	-.75764	0.048
		16-20 yıl	-0.93724	0.066
		21 yıl ve üzeri	-1.91044	0
11-15 yıl		1-5 yıl	2.69466	0
		6-10 yıl	.75764	0.048
		16-20 yıl	-0.17961	0.988
		21 yıl ve üzeri	-1.1528	0.062
16-20 yıl	1-5 yıl	2.87427	0	
	6-10 yıl	0.93724	0.066	
	11-15 yıl	0.17961	0.988	
	21 yıl ve üzeri	-0.9732	0.273	
21 yıl ve üzeri	1-5 yıl	3.84746	0	
	6-10 yıl	1.91044	0	
	11-15 yıl	1.1528	0.062	
	16-20 yıl	0.9732	0.273	

Tablo 4.14. (Devam) Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Değerlendirilmesi

Değişken	(I) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	(J) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	Fark (I-J)	p
RT	1-5 yıl arası	6-10 yıl	-1.97034	0
		11-15 yıl	-3.09867	0
		16-20 yıl	-3.36651	0
		21 yıl ve üzeri	-4.22381	0
	6-10 yıl arası	1-5 yıl	1.97034	0
		11-15 yıl	-1.12833	0.09
		16-20 yıl	-1.39617	0.015
		21 yıl ve üzeri	-2.25347	0
	11-15 yıl arası	1-5 yıl	3.09867	0
		6-10 yıl	1.12833	0.09
		16-20 yıl	-0.26784	0.977
		21 yıl ve üzeri	-1.12514	0.23
	16-20 yıl arası	1-5 yıl	3.36651	0
		6-10 yıl	1.39617	0.015
		11-15 yıl	0.26784	0.977
		21 yıl ve üzeri	-0.8573	0.624
	21 yıl ve üzeri	1-5 yıl	4.22381	0
		6-10 yıl	2.25347	0
		11-15 yıl	1.12514	0.23
		16-20 yıl	0.8573	0.624
DDHE	1-5 yıl	6-10 yıl	-1.49388	0
		11-15 yıl	-2.20592	0
		16-20 yıl	-2.42973	0
		21 yıl ve üzeri	-2.24343	0
	6-10 yıl	1-5 yıl	1.49388	0
		11-15 yıl	-0.71	0.137
		16-20 yıl	-0.94	0.124
		21 yıl ve üzeri	-0.75	0.502
	11-15 yıl	1-5 yıl	2.20592	0
		6-10 yıl	0.71	0.137
		16-20 yıl	-0.22	0.982
		21 yıl ve üzeri	-0.04	1
	16-20 yıl	1-5 yıl	2.42973	0
		6-10 yıl	0.94	0.124
		11-15 yıl	0.22	0.982
		21 yıl ve üzeri	0.19	0.997
	21 yıl ve üzeri	1-5 yıl	2.24343	0
		6-10 yıl	0.75	0.502
		11-15 yıl	0.04	1
		16-20 yıl	-0.19	0.997

Tablo 4.14. (Devam) Araştırmaya Katılan Futbolcuların Lisanslı Futbol Oynama Yıllarına Göre Değerlendirilmesi

Değişken	(I) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	(J) Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?	Fark (I-J)	p
STBE	1-5 yıl arası	6-10 yıl	-8.92733	0
		11-15 yıl	-13.29054	0
		16-20 yıl	-15.04489	0
		21 yıl ve üzeri	-18.23917	0
	6-10 yıl arası	1-5 yıl	8.92733	0
		11-15 yıl	-4.36321	0.01
		16-20 yıl	-6.11756	0.004
		21 yıl ve üzeri	-9.31184	0
	11-15 yıl arası	1-5 yıl	13.29054	0
		6-10 yıl	4.36321	0.01
		16-20 yıl	-1.75435	0.864
		21 yıl ve üzeri	-4.94863	0.133
	16-20 yıl arası	1-5 yıl	15.04489	0
		6-10 yıl	6.11756	0.004
		11-15 yıl	1.75435	0.864
		21 yıl ve üzeri	-3.19428	0.665
	21 yıl ve üzeri	1-5 yıl	18.23917	0
		6-10 yıl	9.31184	0
		11-15 yıl	4.94863	0.133
		16-20 yıl	3.19428	0.665

Tablo 4.14’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan futbolcular, lisanslı futbol oynama yıllarına göre değerlendirildiğinde; sporda taktiksel beceriler alt boyutlarının tümünde ve toplam STBE puanında, 1-5 yıl arasında futbol oynayan sporcuların puanlarına göre, daha fazla yıl futbol oynayan diğer tüm gruplar arasında anlamlı düzeyde farklı ($p<0.05$) olduğu görülmüştür.

Tablo 4.15. Kadın Futbolcularda Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişki

Değişkenler		PAKV	THDBSO	RT	DDHE	STBEToplam
THDBSO	P	.849**				
	R	.000				
	N	235				
RT	P	.818**	.795**			
	R	.000	.000			
	N	235	235			
DDHE	P	.748**	.704**	.755**		
	R	.000	.000	.000		
	N	235	235	235		
STBEToplam	P	.957**	.910**	.917**	.859**	
	R	.000	.000	.000	.000	
	N	235	235	235	235	
Mükemmel performans	P	.072	.057	.027	.003	.049
	R	.272	.385	.685	.968	.453
	N	235	235	235	235	235

Tablo 4.15’de görüldüğü gibi kadın futbolcularda taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde; futbolcuların kullandıkları taktiksel becerilerin tüm alt boyutlarının birbiriyle anlamlı ilişki içinde olduğu ($p < 0.05$) görülmektedir. Taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasında ise herhangi bir ilişki görülmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.16. Erkek Futbolcularda Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişki

Değişkenler		PAKV	THDBSO	RT	DDHE	STBE Toplam
THDBSO	P	.793**				
	R	0				
	N	671				
RT	P	.773**	.724**			
	R	0	0			
	N	671	671			
DDHE	P	.628**	.580**	.696**		
	R	0	0	0		
	N	671	671	671		
STBE toplam	P	.939**	.868**	.900**	.800**	
	R	0	0	0	0	
	N	671	671	671	671	
Mükemmel Performans	P	0.018	-0.014	0.032	-0.054	0.001
	R	0.643	0.721	0.413	0.16	0.989
	N	671	671	671	671	671

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi erkek futbolcularda taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde; futbolcuların kullandıkları taktiksel becerilerin tüm alt boyutlarının birbiriyle anlamlı ilişki içinde olduğu ($p < 0.05$) görülmektedir. Taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasında ise herhangi bir ilişki görülmemiştir ($p > 0.05$).

5. TARTIŞMA

Bu çalışma, amatör ve profesyonel lig futbolcularının kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeylerinin ne durumda olduğunun belirlenmesi ve bu değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların, %25.9'unu kadın, %74.1'ini ise erkek futbolcular oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan kadın ve erkek sporcuların %16.6'sı profesyonel, %83.4'ü ise amatör statüde oynamaktadır. Futbolcuların lisanslı olarak aktif oynadıkları süreler açısından, farklı yıl aralıklarında futbol oynayan sporcular arasında anlamlı düzeyde farklılıklar belirlenmiştir ($p<0.05$).

Araştırmada, sporda taktiksel beceriler alt boyutları ve toplam puanları açısından, kadın ve erkek futbolcular arasında anlamlı fark olduğu, mükemmel performans puanlarında da erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puana sahip oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan futbolculara, lisanslı futbol oynama yılları açısından bakıldığında; sporda taktiksel beceriler alt boyutlarının tümünde ve toplam STBE puanında, 1-5 yıl arasında futbol oynayan sporcuların puanları ile daha fazla yıl futbol oynayan diğer tüm gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Erkek ve kadın futbolcuların kullandıkları taktiksel becerilerin tüm alt boyutlarının birbiriyle anlamlı ilişki içinde olduğu; taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasında ise herhangi bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır.

Müniroğlu vd. (2011) profesyonel futbolcuların "Futbolda Taktik" görüşünü incelediği araştırmalarında futbolculara yöneltilen "Bir maçın kazanılmasında taktik çok önemlidir" görüşüne futbolcuların %58'i tamamen katılıyorum cevabını verirken, %42'si katılıyorum eğilimi göstererek taktiğin bir müsabakanın kazanılmasında çok önemli bir paya sahip olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Buna sonuca göre; futbolcular taktiğe önem verdiklerini, taktik anlayışın başarıyı yakalamada önemli bir etken olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, futbolcuların taktik konusunu önemsedikleri, müsabakanın kazanılmasında ise taktiğin çok etkin öneme sahip olduğunu düşündükleri ortaya koymuşlardır.

Gonzalez vd. (2015) “Futbolda Genç oyuncular için taktik değerlendirme araçlarının gözden geçirilmesi ve takım sporlarında taktiklerin değerlendirilmesi” adlı yapmış oldukları çalışmada son 20 yılda yapılmış olan çalışmaları derleyerek küçük yaş gruplarında daha taktik odaklı olan öğretme-öğrenme süreçlerinin çocukların taktik gelişimi için çok daha faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Low vd. (2018) savunma derinliği ve yüksek baskının futbolcularda taktiksel becerilerinin, fiziksel ve fizyolojik performansları üzerindeki etkilerini araştırdıkları çalışmada farklı yaşlarda ve farklı seviyelerde oynayan futbolcularda derin savunmaya karşı yüksek baskılı oyun stratejisi ile oynamanın, futbolcuların taktiksel becerilerinin yanında fiziksel ve fizyolojik olarak etkili oyun alanında kat edilen mesafenin daha düşük olması, daha düşük oyuncu hızı ve daha düşük kalp atış hızları ortaya çıkarabileceğini belirtmişlerdir.

Figueira vd. (2018) farklı yaş gruplarıyla futbol oynamanın fiziksel ve taktik performans üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmada farklı yaş gruplarında oynayan genç futbolcuların farklı yaş gruplarıyla antrenman yapmalarının ve rekabet etmelerinin hem fiziksel hemde teknik anlamda olumlu yönde geliştiğini belirtmişlerdir.

İmamoğlu vd. (2007) 2006 yılında düzenlenen FİFA Dünya Futbol Kupasındaki Gollerin Teknik ve Taktik Kriterlere göre analizi adlı çalışmalarında; Dünya kupasına katılan 32 takımın toplam 64 müsabaka yaptığını toplamda ise 147 gol atıldığını, maç başına ortalama 2.30 gol düştüğünü belirlemişlerdir. Ayrıca yer alan takımların kendi hücumu ile olan gol oranı ise %85.7 olarak tespit etmişlerdir. Bu turnuvada gol öncesi verilen pasların %40'ının sol kanattan, %25.8'inin ise sağ kanattan, %34.2'sinde merkezden olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, futbolda kanat kullanımlarının gole ulaşmada oldukça önemli bir yer edindiği görülmüştür.

Forsman vd. (2016) genç futbolcularda algı yetkinliğinin, taktik beceriler, teknik beceriler, motivasyon, hız ve çevikliğin gelişimi üzerinde ki etkisi ile ilgili yaptıkları çalışmada algılanan yetkinlik ve motivasyondaki seviyeler ve değişiklikler ile algılanan yetkinlik ile hız ve çeviklik seviyeleri arasında olumlu ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Rechenchosky vd. (2017) farklı mevkilerde oynayan futbolcuların taktiksel verimliliklerinin karşılaştırılması adlı çalışmasında farklı pozisyonlarda oynayan genç futbolcularda temel taktik ilkelerin uygulama verimliliğini analiz etmek ve bunları farklı oyun pozisyonları arasında karşılaştırdıkları çalışmalarında, hücum çıkan genç oyuncuların "içe kat etme", "hücum kapsama alanı", "genişlik ve uzunluk" ve "hücum birlikteliği" ile karşılaştırıldığında "derinlik hareketliliği" ilkesini uygulamada daha az verimlilik olduklarını buna göre savunma yönleriyle ilgili olarak ise, "konsantrasyon" diğer ilkelere göre daha verimli bir şekilde gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Popovych vd. (2021) futbolcuların taktiksel düşünme türlerinin temel özelliklerini inceledikleri çalışmalarında, hücum oyuncularının taktiksel düşünme düzeylerinin diğer oyunculara göre daha yüksek, savunma oyuncularının hücum oyuncularına ve kalecilere göre öngörülebilirlik ve daha az analitik düşünce yapısına sahip olduğu, hücum oyuncularının analitik ve esnek düşünce göstergelerinde savunma oyuncularına göre önemli ölçüde önünde oldukları görülmüştür. Hücum oyuncuları ve kalecilerin, incelenen oyun rolleri arasında genel tahmin edilebilirlik düzeyleri, analitik düşünme, esnek olma ve ileriye dönüklük açısından en çok farklılık gösteren mevkiler olduğu tespit edilmiştir.

Praça vd. (2018) yapmış oldukları çalışmada farklı taktik becerilere sahip 17 yaş altı taktik becerileri yüksek ve düşük olan futbolcuların taktik davranış ve genel ağ özelliklerini karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak, daha yüksek taktik becerilere sahip futbolcuların önemli ölçüde daha yüksek yoğunluk ve toplam bağlantı değerleri ortaya koyduğunu ve savunma taktik ilkelerinin görülme sıklığındaki farklılıkların da olduğunu belirtmişlerdir.

Silva vd. (2014) saha boyutu ve beceri düzeyinin futbolcularda taktik davranışları üzerine etkisi adlı yapmış oldukları çalışmada genç milli futbolcular ve genç bölgesel futbolcuların karşılaştırmasını yaptıkları çalışmada ulusal düzeydeki oyuncuların, saha değişikliklerine karşı daha hassas olduklarını bununla birlikte küçük ve orta sahalarda bölgesel düzeydeki oyunculara göre daha fazla değişkenlik sergilediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan futbolculara, lisanslı futbol oynama yılları açısından bakıldığında; sporda taktiksel beceriler alt boyutlarının tümünde ve toplam STBE puanında, 1-5 yıl arasında futbol oynayan sporcuların puanları ile daha fazla yıl futbol oynayan diğer tüm gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Buna göre araştırmaya kişi sayısı ortalamasına göre en az lisanslı olarak aktif yıl aralığına sahip 21 ve üstü lisans yılına sahip sporcuların buna karşın en yüksek ortalamanın ise lisanslı olarak aktif oynayan 6-10 yıl lisans süresine sahip olanların yer aldığı görülmüştür. Bu bulgu, araştırmaya katılan profesyonel ve amatör kadın-erkek sporcuların futbol oynadıkları süre zarfı içerisinde aktif kaldıkları süre bazında ki elde edilen taktiksel beceri üzerinde anlamlı etkisinin olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Dünya genelinde takım sporlarına bakıldığında, özellikle futbol gibi performans sporları için, motorik becerilerin yanında, fiziksel ve fizyolojik kapasite, teknik-taktik yeterlilik, psikolojik ve antropometrik özelliklerinde maksimum düzeyde olması beklenmektedir. Bu özelliklerin mükemmelleştirilmesi ve olabildiğince istenilen düzeye ulaştırılması istenilen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Takımların oyun sistemleri ve futbolcu stilleri farklılıklar gösterse de bütün takımlar hem savunmada hem hücumda kendi oyun anlayışlarını kabul ettirmeyi hedeflerler. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde belli bir plan dâhilinde çalışan futbol takımının maç uygulamalarında istediği taktik organizasyonları istikrarlı olarak uyguladığı gözlenmiştir. Bu doğrultuda müsabaka esnasında hızla değişen ve değişmekte olan rekabet koşullarına motive olma sürecinde, sporcuların takımlarında kendi rollerinin dağıtılması ve uygulaması ile birlikte mükemmel performans ilişkisinin ne düzeyde olacağı bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan yola çıkarak, futbolcuların kullandıkları taktiksel beceriler açısından, 1-5 yıl arasında futbol oynayan sporcuların puanlarının daha fazla yıl futbol oynayan diğer tüm gruplarla farklılaştığı, sporda taktiksel beceriler ve mükemmel performans puanlarının cinsiyete göre farklılaşırken, statü (amatör-profesyonel) açısından farklılaşmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, amatör ve profesyonel lig futbolcularda lisanslı olarak futbol oynama yılının artmasının taktiksel beceriler açısından oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu noktadan hareketle hem kadın hem erkek futbolcularda, spora başlama yaşının daha erken yaşlara indirgenmesine çalışılarak deneyim sürelerinin artırılmasının, futbolda performans için oldukça önemli yeri olan taktiksel becerilere önemli katkı sağlayacağı söylenebilir.

6.2. Öneriler

-Bundan sonraki yapılacak çalışmalarda karma yöntemler kullanılarak saha içinde aktif olan antrenörlerin takımlara uygulaması ile daha farklı sonuçlara ulaşılabilir.

-Sporcuların taktiksel beceriler ve mükemmel performans düzeyleri ile ilgili düşünceleri hakkında daha detaylı bilgilere ulaşılabilmek için hem nicel hem nitel yöntemlerin birlikte uygulanmasıyla farklı sonuçlar elde edilebilir.

-Futbolculara taktiksel becerilerini daha iyi ortaya çıkarabilmeleri ve mükemmel performans düzeylerini geliştirebilmeleri açısından, daha verimli uygulamalar gerçekleştirebilmeleri için, alanında uzman kişiler tarafından seminer, konferans, söyleşi vb. etkinlikler düzenlenerek eğitimler verilebilir.

-Yapılan bu çalışmadaki değişkenler üzerine olan etkisine bakılarak daha farklı değişkenler ve farklı örneklem gruplarının yer aldığı çalışmalar ile uygulamalı olarak takımların saha içi taktiksel beceri değişkenleri üzerinde de çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Acar Ş (2016). Futbolda Antrenman Başında Yapılan Sürekli Koşular ile Antrenman Sonunda Yapılan Sürekli Koşuların Dayanıklılığa Etkisi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü)
- Ahmetov II, Druzhevskaya AM, Lyubaeva EV, Popov DV, Vinogradova OL, Williams AG (2011). The dependence of preferred competitive racing distance on muscle fibre type composition and ACTN3 genotype in speed skaters. *Experimental physiology*, 96(12), 1302-1310.
- Antik Çin'de Askeri Amaçla Oynanan Tsu Chu (Cuju) Kaynak : DayNewsEs, kungfukingdom.com Erişim Tarihi:17.07.2022
- Baş M (2008). Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği).Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış Doktora tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara. Türkiye.
- Beswick B (2010). *Focused for soccer* (Vol. 9, p. 12). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Biçer T (2018). Yaşamda ve Sporda Doruk Performans: Başarının Zihinsel Dinamikleri (Vol. 18). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Black Stocking futbolcularına ait fotoğraf karesi. Erişim Adresi: https://tr.wikipedia.org/wiki/Black_Stockings_FC Erişim Tarihi: 15.07.2022
- Caicedo-Parada S, Lago-Peñas C, Ortega-Toro E (2020). Passing networks and tactical action in football: a systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6649.
- Carling C, Bloomfield J, Nelson L, Reilly T (2012). The role of motion analysis in elite soccer: contemporary performance measurement techniques and work rate data. *Sports Medicine*, 38(10), 389.
- Cox C (2012). An introduction to LTE: LTE, LTE-advanced, SAE and 4G mobile communications. John Wiley & Sons.
- Clifford J (1994). Diasporas. *Cultural anthropology*, 9(3), 302-338.
- Duarte R, Araújo D, CorreiaV, Davids K (2012). Sports teams as superorganisms. *Sports medicine*, 42(8), 633-642.
- Dündar U (2003). *Antrenman teorisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Dünyanın ilk futbol takımı Sheffield FC (24 Ekim 1857) Erişim Kaynağı: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Sheffield_fc_1876.jpg Erişim Tarihi: 16.07.2022
- Ekenci G, Serarslan MZ (1997). Gelişim Aşamaları Bakımcıdan Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 72-81.
- Elferink MT, Visscher C, Richart H, Lemmink KAPM (2004). Development of the tactical skills inventory for sports. *Perceptual and Motor Skills*, 99(3), 883-895.
- Elferink MT, Visscher C, Lemmink K, Mulder T (2004). Relation between multidimensional performance characteristics and level of performance in talented youth field hockey players. *Journal of Sports Sciences*, 22(11), 1053-1063.
- Elliott B, Ilter H (2000). *Training in sport: applying sports science*. Department of Human Movement and Exercise Science, University of Western Australia, Australia. Erişim Adresi: <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/19991801307>
- Ergün G, Arıkan Ş (2019). Futbolcularda Hazırlık Dönemi Antrenmanlarının Bazı Motorik Parametreler Üzerine Etkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 8-15.
- Erhan SE, Bedir D, Güler MŞ, Ağduman F (2015). Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 59-71.
- Erkan M (2017). Sporda İletişimin Önemi ve Takım Performansına Etkisi Üzerine Bir Araştırma: Türkiye Birinci Profesyonel Futbol Süper Ligi Örneği 2001-2002 Futbol Sezonu (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. Türkiye.
- Esentaş M, Güzel P, Tez ÖY (2020). Sporda Mükemmellik Ölçeği'nin (PPS-S) Çocuk ve Yetişkin Sporcular için Geçerlik ve Güvenirliğinin İncelenmesi: Kısa Form. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1) , 18-34. DOI: 10.30769/usbd.724680
- Figueira B, Gonçalves B, Masiulis N, Sampaio J (2018). Exploring how playing football with different age groups affects tactical behaviour and physical performance. *Biology of sport*, 35(2), 145.
- Forsman H, Gråstén A, Blomqvist M, Davids K, Liukkonen J, Kontinen N (2016). Development of perceived competence, tactical skills, motivation, technical skills and speed and agility in young soccer players. *Journal of sports sciences*, 34(14), 1311-1318.
- Garganta J (2009). Trends of tactical performance analysis in team sports: bridging the gap between research, training and competition. *Revista Portuguesa de Ciências do desporto*, 9(1).

- Gréhaigne JF, Godbout P (1995). Tactical knowledge in team sports from a constructivist and cognitivist perspective. *Quest*, 47(4), 490-505.
- González-Villora S, Serra-Olivares J, Pastor-Vicedo JC, Da Costa IT (2015). Review of the tactical evaluation tools for youth players, assessing the tactics in team sports: football. *Springerplus*, 4(1), 1-17.
- Hackfort D, Schwenkmezger P (1989). Measuring anxiety in sports: Perspectives and problems. *Anxiety in sports: An international perspective*, 55-74.
- İmamoğlu O, Çebi M, Kabadayı M (2007). 2006 Fifa Dünya Futbol Kupasındaki Gollerin Teknik ve Taktik Kriterlere Göre Analizi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 157-165.
- Karabulut EO, Atasoy M, Kaya K, Karabulut A (2013). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 14(1).
- Kesilmiş İ, Taştan Z, Toros T (2020). Futbolcularda Algılanan Motivasyonel İklimin ve Ödüllendirici Davranışın Mevkilere Göre Karşılaştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 115-122.
- Koç S (2018). Çocuklarda Beceri Gelişimi. İzmir: Erol Ergün Basın Yayınevi.
- Korkmaz OZ (2011). Antrenman sürecinin maçtaki Taktik Organizasyonlar üzerine etkisi (Yayınlanmamış Doktora tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul. Türkiye.
- Lohr BA, Scogin F (1998). Effects of self-administered visuo-motor behavioral rehearsal on sport performance of collegiate athletes. *Journal of Sport Behavior*, 21(2), 206.
- Low B, Boas GV, Meyer L, Lizaso E, Hoitz F, Leite N, Gonçaves B (2018). Exploring the effects of deep-defending vs high-press on footballers' tactical behaviour, physical and physiological performance: A pilot study. *Motriz: Revista de Educação Física*
- Malina RM, Ribeiro B, Aroso J, Cumming SP (2007). Characteristics of youth soccer players aged 13–15 years classified by skill level. *British journal of sports medicine*, 41(5), 290-295.
- Matsuzaki C (2004). *Tennis fundamentals*. Human Kinetics.
- May JR (1986). Sport psychology: Should psychologists become involved. *The Clinical Psychologist*.

- McPherson SL (1994). The development of sport expertise: Mapping the tactical domain. *Quest*, 46(2), 223-240.
- Morales JCP, Greco PJ (2007). A influência de diferentes metodologias de ensino-aprendizagem-treinamento no basquetebol sobre o nível de conhecimento tático processual. *Revista Brasileira de Educação Física e Esporte*, 21(4), 291-299.
- Müniroğlu S, Yıldırım Y, Karakulak İ (2011). Profesyonel futbolcuların “futbolda taktik” konusunda görüşlerinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(3), 97-103.
- Nitsch JR (2009). Ecological approaches to sport activity: A commentary from an action-theoretical point of view. *International Journal of Sport Psychology*, 40(1), 152.
- Özmaden M (2010). Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) dönemi milli ruh ve milli temsil, siyasi ve milli propaganda ile ülkeyi tanıma-tanıtma çabaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1439-1457.
- Öztürk A (2017). Bireysel ve takım sporlarındaki temel becerilerin performansa etkisinin içsel konuşma (self-talk) tekniği ile incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli. Türkiye.
- Popovych I, Shcherbak T, Kuzikova S, Blynova O, Nosov P, Zinchenko S (2021). Operationalization of tactical thinking of football players by main game roles. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(5), 2480-2491.
- Rechenchosky L, Borges PH, Menegass VM, de Oliveira Jaime M, Guilherme J, Teoldo I, Rinaldi W (2017). Comparison of tactical principles efficiency among soccer players from different game positions. *Human Movement Special Issues*, 2017(5), 31-38.
- Rein R, Memmert D (2016). Big data and tactical analysis in elite soccer: future challenges and opportunities for sports science. *SpringerPlus*, 5(1), 1-13.
- Sevim Y (2002). Antrenman Bilgisi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Silva P, Duarte R, Sampaio J, Aguiar P, Davids K, Araújo D, Garganta J (2014). Field dimension and skill level constrain team tactical behaviours in small-sided and conditioned games in football. *Journal of sports sciences*, 32(20), 1888-1896.
- Söğüt T (2018). 10-12 yaş erkek futbolcuların bazı fizyolojik ve antropometrik özelliklerinin incelenmesi (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya. Türkiye.

- Sporis G, Ruzic L, Leko G (2008). The anaerobic endurance of elite soccer players improved after a high-intensity training intervention in the 8-week conditioning program. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 22(2), 559-566.
- Tazegül Ü (2017). Farklı Toplumlarda Futbolun Tarihi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (64), 178-187.
- TFF (2022). Türk futbol tarihi: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları Cilt 1 Erişim Adresi: <https://tff.org/default.aspx?pageID=703> Erişim Tarihi: 14.07.2022
- TFF (2022). Ülkemizde futbolun doğuşu. Erişim Adresi: <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=293> Erişim Tarihi: 14.07.2022
- Türk futbolundaki lig sistemi. Erişim Adresi: https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_futbolundaki_lig_sistemi. Erişim Tarihi: 18.07.2022
- Türkay İK, Gökbel S (2020). 11-13 yaş tenisçilerde uygulanan kombine antrenmanların vücut kompozisyonlarına etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 33-41.
- Ünver D (2021). Profesyonel futbolcularda aerobik dayanıklılık ve zihinsel dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye.
- Yarayan YE, Esentürk OK, İlhan EL (2019). Sporda taktiksel beceriler envanteri'nin (STBE) Türkçe uyarlama çalışması. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 5(3), 129-137.
- Yıldız Y, Ekici S (2017). Investigation Of The Effect Of Sports On The Level Of Happiness And Socialization Of University Students. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 181-18

EKLER

Ek 1: ETİK KURUL ONAYI

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
TIP VE SAĞLIK BİLİMLERİ ETİK KURULU - 2 (SPOR, SAĞLIK) KARARI

Protokol No : 210025	Karar No : 23
Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi SERDAR YILDIRIM
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ANTRENÖRLÜK EĞİTİM ANABİLİM DALI/ ANTRENÖRLÜK EĞİTİM ANABİLİM DALI
Araştırmanın Başlığı	Futbolcuların Kullandıkları Taktiksel Beceriler ile Mükemmel Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Araştırılması
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	09.11.2021
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İk İnceleme Tarihi : 10.11.2021 1. Düzeltme Tarihi : 18.11.2021
Karar Tarihi	03.12.2021

KARAR : UYGUNDUR

AÇIKLAMA: Beyan edilen veri formlarının değine çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof.Dr. MEDİA SUBAŞI BAYBUĞA
BaşkanDoç. Dr. Ayşe KACAROĞLU VİCDAN
ÜyeProf.Dr. Baki Umur TUĞAY
ÜyeProf.Dr. Süleyman Murat YILDIZ
ÜyeDoç.Dr. Gönül BABAYİĞİT İREZ
ÜyeDoç.Dr. Şeyda KIVRAK
ÜyeDoç. Dr. Halil Evren ŞENTÜRK
ÜyeBu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama adresi <https://etikkurulbasvuru.mu.edu.tr/dogrulama/HRTL2818>

Ek 2: VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE İZİNLER

YÖNERGE: Bu araştırma, amatör ve profesyonel lig futbolcularının kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla yapılacaktır. Araştırma, Türkiye liglerinde amatör ve profesyonel olarak lisanslı oynayan 18-38 yaş aralığında kadın ve erkek takımları ile sınırlıdır. Çalışmaya katılmak gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul ettikten sonra veri toplama formunu doldurmaya başlamış olsanız bile istemediğiniz takdirde çalışmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz. Formu eksiksiz doldurup göndermeniz çalışmaya katılma konusunda gönüllü olduğunuz anlamına gelmektedir. Sizden elde edilen tüm bilgiler bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Araştırma sonuçları kimlik belirtecek herhangi bir isim veya işaret içermeyecek, sizinle ilgili tutulan tüm kayıtlar gizli kalacaktır. Bu nedenle soruların tümüne doğru ve eksiksiz yanıt vermeniz büyük önem taşımaktadır. Aşağıda yer alan anket formunu tamamlamak 5-10 dakika zamanınızı alacaktır. Çalışmayla ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıda iletişim bilgileri yer alan araştırmacılar ile çekinmeden iletişime geçebilirsiniz. Çalışmamız için zaman ayırarak bilim dünyasında verdiğiniz katkı için teşekkürler...

Ek 2.1: BİLGİLENDİRİLMİŞ OLUR FORMU

BİLGİLENDİRİLMİŞ OLUR FORMU
<p>Onam Formu</p> <p>(GİRİŞİMSEL OLMAYAN ÇALIŞMALAR İÇİN)</p> <p>“Futbolcuların kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin araştırılması” adlı çalışma Serdar YILDIRIM tarafından gerçekleştirilecektir. Araştırma, amatör ve profesyonel lig futbolcularının kullandıkları taktiksel beceriler ile mükemmel performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Bu araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul ettikten sonra veri toplama formunu doldurmaya başlamış olsanız bile istemediğiniz takdirde çalışmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz. Formu eksiksiz doldurup araştırmacıya vermiş olmanız/göndermeniz çalışmaya katılma konusunda gönüllü olduğunuz anlamına gelmektedir.</p> <p>Sizden elde edilen tüm bu bilgiler bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Araştırma sonuçları kimlik belirtecek herhangi bir isim ya da işaret içermeyecektir. Bu araştırmada sizinle ilgili tutulan tüm kayıtlar gizli kalacaktır.</p> <p>Bu nedenle soruların tümüne doğru ve eksiksiz yanıt vermeniz büyük önem taşımaktadır. Çalışma formları 2 bölüm toplam 34 sorudan oluşmaktadır. Anketi tamamlamak yaklaşık 10 dk. zamanınızı alacaktır. Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıda iletişim bilgileri yer alan sorumlu araştırmacı Serdar YILDIRIM ile çekinmeden iletişime geçebilirsiniz.</p> <p><i>Çalışmamız için zaman ayırarak bilim dünyasına verdiğiniz katkı için teşekkürler...</i></p> <p>Sorumlu Araştırmacının Unvanı, Adı Soyadı: Y.L. Öğrencisi S***** Y***** Telefon Numarası: +90***** Mail: *****</p> <p style="text-align: right;">Katılımınız için teşekkür ederiz.</p>

Ek 2.2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

2. Yaşınız:
3. Eğitim Durumunuz: () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans
() Yüksek Lisans () Doktora
4. Oynadığınız Statü: () Amatör () Profesyonel
5. Profesyonel oyuncu iseniz oynadığınız lig:
() Süper Lig () 1. Lig () 2. Lig () 3. Lig
6. Amatör oyuncu iseniz oynadığınız lig:
() BAL () Süper Amatör lig () 1. Amatör lig () 2. Amatör lig ()
Kadınlar Süper Lig () Kadınlar 2. Lig () Kadınlar 3. Lig
7. Futbola kaç yaşında başladınız?
8. Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz?
() 1-5 yıl () 5-10 yıl () 10-20 yıl () 20 yıl ve üzeri

Ek 2.3: SPORDA TAKTİKSEL BECERİLER ENVANTERİ

6'lı likert tipi yapısında olan envanter (1) "Çok Zayıf" ve (6) "Mükemmel" biçiminde puanlanacaktır. Envanter toplam puanda vermektedir.

Pozisyon Alma ve Karar Verme – Yöntemsel Bilgi/Procedural Atak/Hücum							
1.	Maç sırasında gidişata dair aldığım kararlar genellikle doğrudur.	1	2	3	4	5	6
2.	Maç sırasında değişen durumlara nasıl uyum sağlanması gerektiğini bilirim.	1	2	3	4	5	6
3.	Maç sırasında aldığım pozisyonlar genellikle,	1	2	3	4	5	6
4.	Takım olarak topa sahip olduğunda oyun görüşüm,	1	2	3	4	5	6
5.	Maç sırasında gelişebilecek pozisyonlara ilişkin öngörüm,	1	2	3	4	5	6
6.	Doğru zamanda doğru karar verme noktasında,	1	2	3	4	5	6
7.	Antrenörüme göre oyun anlayışım,	1	2	3	4	5	6
8.	Maç sırasında değişen durumlarda pozisyon tercihim doğrudur.	1	2	3	4	5	6
9.	Antrenörüme göre doğru pozisyon alma tercihim,	1	2	3	4	5	6
Top Hareketlerine Dair Bilgi Sahibi Olma – Bildirime Dayalı Bilgi/Declarative Knowledge Atak/Hücum							
10.	Takım arkadaşşıma ne zaman pas verip vermeyeceğimi bilirim.	1	2	3	4	5	6
11.	Takım olarak topa sahip olduğumuzda ne yapacağımı bilirim.	1	2	3	4	5	6
12.	Maç sırasında, yapmakta olduğum hareketin ardından bir sonraki harekette ne yapacağımı bilirim.	1	2	3	4	5	6
13.	Topa sahipsem, kime pas vereceğimi bilirim.	1	2	3	4	5	6
Rakiplerini Tanıma – Bildirime Dayalı Bilgi/Declarative Knowledge Defans/Savunma							
14.	Rakibin oyununa dair öngörüm,	1	2	3	4	5	6
15.	Rakibin nasıl oynadığını/oyun tarzını çok çabuk anlarım.	1	2	3	4	5	6
16.	Rakiplerimi görmediğim pozisyonlarda nereye gideceklerini bilirim.	1	2	3	4	5	6
17.	Takım arkadaşlarımı görmediğim pozisyonlarda nereye gideceklerini bilirim.	1	2	3	4	5	6
18.	Top rakibe geçtiğinde, ne yapacağımı bilirim.	1	2	3	4	5	6
Değişen Durumlarda Hareket Etme – Yöntemsel Bilgi/Procedural Defans/Savunma							
19.	Top rakipteyken topu rakipten kazanma becerim,	1	2	3	4	5	6
20.	Top rakibe gelmeden topu engelleme becerim,	1	2	3	4	5	6
21.	Maç sırasında topu kaybettiğimiz durumlarda hemen defans rolüme geçerim.	1	2	3	4	5	6
22.	Topu kazandığımız anda değişikliklere/gelişen pozisyonlara hemen tepki gösteririm.	1	2	3	4	5	6

Ek 2.4: MÜKEMMEL PERFORMANS ÖLÇEĞİ

Ölçeğin derecelendirilmesinde (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kısmen katılmıyorum, (4) kararsızım, (5) kısmen katılıyorum, (6) katılıyorum, (7) kesinlikle katılıyorum olmak üzere 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılmıştır.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İnsanlar Mükemmel Performans Göstermediğinde Onları Eleştiririm.	1	2	3	4	5	6	7
İnsanlar Mükemmel Performans Göstermediğinde Onlar Hakkında Olumsuz Düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
Diğerleri Mükemmel Performans Göstermediğinde Onlar Hakkında Olumsuz Düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
Diğerlerinin Performanslarından Asla Tatmin Olmam.	1	2	3	4	5	6	7
İnsanlar En İyi Performansımı Bile Olumsuz Olarak Görür.	1	2	3	4	5	6	7
Mükemmel Performans Göstermediğimde İnsanlar Beni Eleştirir.	1	2	3	4	5	6	7

Ters kodlanan bir madde yoktur. Ölçekten alınan puan ne kadar yüksek mükemmel performans düzeyi de o kadar yüksek olarak kabul edilir. Ölçek tek faktörlü bir yapıda olmasına karşın madde içerikleri her alt boyuta ilişkin (kendine yönelik performans mükemmeliyetçiliği (SOPP), sosyal olarak belirlenmiş performans mükemmeliyetçiliği (SPPP) ve diğerlerine yönelik performans mükemmeliyetçiliği (OOPP)) eşit dağılım gösterecek şekildedir. Ölçek maddelerine ilişkin yorumların daha sağlıklı yapılabilmesi açısından ilgili makalenin “veri toplama aracı” kısmında alt boyutların neyi ifade ettiği yer almaktadır. Bu nedenle ölçekten alınan puanların yorumlanması yapılırken bu üç alt boyut göz önünde bulundurularak “genel mükemmel performans” değerlendirilmesi yapılması önerilir.

Ek 2.5: ÖLÇEK İZİN ONAYI

← Tez calismasi için Ölçek izni

 Serdar Yıldırım
Kime:

5.11.2021 Cum 10:54

Sayın hocam Merhaba. Geliştirmiş olduğunuz Sporda Mükemmel Performans Ölçeği (PPS-5) ölçeğini yüksek lisans tez çalışmam için danışmanım Doç.Dr. Kemal Göral ile birlikte çalışmamızda izniniz olursa kullanmak istiyoruz. Saygılarımla..

Serdar Yıldırım MSKU Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Ana bilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Sent from my Mi Note 3

← Fwd: Ölçek

 Özge YAVAŞ TEZ <
Kime: Siz

5.11.2021 Cum 10:59

 mükemmel performans ölçeği...
20 KB

 sporda mükemmel performa...
935 KB

2 ek (955 KB) Tümünü OneDrive'a kaydet Tümünü indir

Merhaba Serdar, tabii ki kullanabilirsin. Ek'te her iki yaş grubu için de uygulama formu ve makale eki. Kolaylıklar diliyorum, başarılar.

[iOS için Outlook](#) uygulamasını edinin

Gönderen: Özge YAVAŞ TEZ <

← Re: Tez Calismasi İcin Olcek kullanim izni

 Yunus Emre Yarayan <
Kime: Siz

6.11.2021 Cmt 00:00

 Envanter - STBE.docx
19 KB

Merhaba, Envanter formu ektedir. Çalışma sonuçlarınızı bizimle de paylaşırsanız çok sevinirim. İyi çalışmalar.

Serdar Yıldırım < >, 5 Kas 2021 Cum, 10:51 tarihinde şunu yazdı:
Sayın hocam Merhaba. Geliştirmiş olduğunuz Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE) ölçeğini yüksek lisans tez çalışmam için danışmanım Doç.Dr. Kemal Göral ile birlikte çalışmamızda izniniz olursa kullanmak istiyoruz. Saygılarımla..

Serdar Yıldırım MSKU Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Ana bilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek 3: ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Serdar YILDIRIM

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl) : Üniversite- Akdeniz Üniversitesi- 2012

Lise : Meram Konya Lisesi

Lisans : Akdeniz Üniversitesi

Yüksek Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Çalıştığı Kurum / Kurumlar ve Yıl : Milli Eğitim Bakanlığı / 2022

Yayınları (SCI ve diğer) : The Effect of the First Goal on the Score of the Match and Home Advantage in Football: Analysis of Turkish Super League and 1st League in Pre-Pandemic and Pandemic Period (Futbolda İlk Golün Maçın Skoruna Etkisi ve Ev Sahibi Olma Avantajı: Pandemi Öncesi ve Pandemi Dönemi Türkiye Süper Lig ve 1. Ligin Analizi)